

о. Теодуле РЕЙ-МЕРМЕТ, ЧНІ

ХЛОПЧИК, З ЯКИМ БАВИВСЯ БОГ

(Святий Герард– охоронець матерів)

Зміст

ВСТУП.....	3
Гра з хлібом	4
Учень у кравця.....	6
Колодязь маленького Герарда.....	8
Марні намагання.....	9
Кров	11
Чутки.....	13
Перший етап	14
Другий етап	17
Учень стає майстром	20
Як пір'їна на вівтарі	23
Пошуки скарбу	27
Пророк у своїй країні	31
Миші, вікна і хустинки.....	32
Землетрус у Кастельгранде.....	35
“Прекрасна Божя воля”	37
Герард від Ізбавителя.....	38
Коли два на два не буде чотири	39
Прощавай, наша люба.....	41
Діво Потішителько	41
Деліцето, травень 1754 року.....	42
Двоє, що були наче створені	44
одне для одного	44
Ключі до неба	47
“Вмирай спокійний”	50

ДЕВ'ЯТНИЦЯ МАТЕРІ, ЯКА ОЧІКУЄ ДИТИНУ	53
Перший день	53
Другий день	53
Третій день	53
Четвертий день	54
П'ятий день.....	54
Шостий день	54
Сьомий день.....	54
Восьмий день	55
Дев'ятий день	55
Молитва	55
ДЕВ'ЯТНИЦЯ ЗА РОДИНИ	56
Перший день	56
Другий день	56
Третій день	56
Четвертий день	57
П'ятий день.....	57
Шостий день	57
Сьомий день.....	57
Восьмий день	57
Дев'ятий день	58
Молитва батьків.....	58

ВСТУП

Святого Герарда Маселлю ми повинні сприймати таким, яким він був: живим втіленням Великомученика Христа. Він належав до тих, хто цілковито присвятив себе Божій волі. Це невтомний спаситель людських душ, супроводжуваний екстазами, містик і чудотворець.

Коли б ми хотіли обійти мовчанням його чудотворство, це б означало написати неповну правду про Святого, однак було би запереченням тієї величної Герардової чесноти, яка стала джерелом усіх інших чеснот: віри, що гори зрушувала (як обіцяв Господь).

Дійсно, розповідь про святого чудотворця має тенденцію до перебільшення і подається дещо прикрашено, але ж минуло чимало часу з тих пір: між смертю Маселлі (1755) та процесом його канонізації (1843-1845) сплинуло майже сто років. Тому я, не дотримуючись строго висвітлень з джерел, категорично вилучив висловлювання, які, в основному, починаються фразами типу: “говориться, що...” або “згідно такої-то традиції...” Написанню цієї книжки я завдячую не лише легендам, але й дійсності.

Я дотримувався фактичних переказів поодиноких свідків про чудеса і явища, які вершив цей Святий, їх, за вказівкою святого Альфонса, коротко занотував отець Гаспар Кайоне, доктор права і науковий історик. Чотири роки він приятелював зі Святим, а у віці тридцяти двох років упродовж останніх п'ятнадцяти місяців Герардового життя став його настоятелем. На долю отця Кайоне випало щастя опитувати сестер, приятелів, настоятелів і сповідників Святого.

На основі їхніх розповідей він написав коротку біографію св. Герарда, а згодом – більш розгорнуту. Як скромний літератор, він їх не опублікував. Але обидві вони збереглися як чисте і незатьмарене джерело.

Інший сучасник Герарда, славетний біограф святого Альфонса і його молодого монашого Чину, отець Антоніо Танноя (1727-1808) також написав біографію Герарда, яка була опублікована у 1811 році. Що стосується змісту описаних чудес, то отцю Танноя ми можемо цілковито довіряти з огляду на його духовний сан і талант.

Зрештою, це ж не 1900 рік, коли наука повністю заперечувала можливість чудодійств. Сьогодні оновлений рух щоразу підтверджує та досліджує їх, хоча чимало науковців у своїх працях заперечують релігійний агностицизм. У лютому 1989 року 25 науковців з Парижа опублікували наступне: “З позиції логіки дива і наука не мають нічого спільного”. Наука досліджує явища, які можна обґрунтовувати і спостерігати, в той час, коли чудодійство – це лише поодинокі події, які можна дослідити лише з позиції істориків та детективів.

Тому наука не може довести ці чудодійства, але й не може їх заперечити. Ми не вправі заперечувати якісь дивовижні і рідкісні явища лише через нестачу доказів. Урешті, ми не повинні вбачати в чудотворенні насилля над законами

природи. Ми, власне, як і науковці, переконані, що чудодійства можуть бути знаком Божої реальності, яка існує поза нашою реальністю.

(“Науковець і віра”, вступ Яна Делумева,
Фламмаріон, 1989 рік, с. 132 -133.)

І ще кілька слів на цю тему: католицька віра, яку передали нам апостоли, була безперечною у вісімнадцятому столітті, незаперечна тепер, і такою ж зостанеться у майбутньому. Але залишається незначна догма, хоч вчення, наприклад, про мучеництво чи послух продовжують розвиватися. Саме так змінюється постать духу, як хмара, що повільно просуваючись, змінює свою форму та колір, або гроші, які то падають, то зростають у ціні. Однак любов, на якій ґрунтуються різноманітні теорії і погляди, ніколи не втрачає своєї вартості. Тому ми повинні міряти минуле і сучасне Божою міркою, для якої любов – понад усе.

Гра з хлібом

Муро Лучано. Таку мелодійну назву має містечко в Базілікате у провінції Потенца на півдні Італії. Його білі будиночки наче вишикувалися на схилах Апенін і спрагло поглинають сонце дверима та вікнами, які нагадують чорні, широко відкриті зіниці очей. Далі на схід, над цим згромадженням будинків, бік-у-бік височать собор і замок, наче приклесні до скельної стіни.

Вулиці тут похилі, місцями перервані сходами, так що неможливо проїхати ані машиною, ані велосипедом. Але для дітей – це справжнісінький рай: вони бігають босоніж кам'яними стежками, здіймаючи хмари пилу, а повз них преспокійно проходять маленькі ослики. Час від часу на осликах проїжджають закутані, як мадонни, жінки, з мідними глечиками на головах.

Усе тут залишилося таким, як було 250 років тому, лише населення Муро збільшилося вдвічі. Тепер тут проживає десять тисяч осіб.

Можна собі уявити побожну Герардову матір Бенедетту Галелла і його батька, сумлінного кравця Доменіка Маєлло. Так само можна уявити собі малого Герарда і трьох його сестер: Бригіту, Аніту та Елізабету серед інших темноволосих засмаглих дітей, які бавляться та бігають на сонечку і дивляться на людей своїми чорними оченятами.

Саме там, у східній частині міста, неподалік собору та прірви Рескіо, 6 квітня 1726 року Герард Масля з'явився на світ.

Чи отець Феліче Коччіоне відчував, скільки ласки зійшло на нього, коли він хрестив дитятко ремісника в цю мученичу суботу?

І щаслива мати дуже швидко почала помічати, що її дитя відрізняється від інших. Часто можна було почути, як вона, цілуючи немовля, шепотіла: “Мій малесенький, будь благословенний!” Вона розповідала йому про Бога, про Ісуса, про хрести та Діву Марію. Брала його з собою до церкви і приводила навіть до каплички Діви Марії в Каподічіано, що за два кілометри від Муро, по другий бік прірви Рескіо.

Вже у чотири чи п'ять років Герард понад усе полюбляв стояти перед вівтарем Найсвятішого. Із залишків воску, які давав йому родич-паламар, він робив

свічечки, а поміж квітів і свічок вкладав святі образки та маленькі фігурки. На почесному місті завжди встановлював фігурку св. Михаїла. Рідні і сусіди з подивом зазирали через щілину у дверях, як він молився.

Якось у 1733 році, коли Герардові було вже майже сім років, він повернувся додому дуже щасливий. “Мамо, поглянь!” – захоплено вигукнув і показав їй білий хліб. “Хто тобі його дав?” – запитала мати. “Маленьке дитятко”, – відповів Герард.

“Про цю пригоду з хлібом він розповідав двічі, а то й тричі на день місяцями, “довго-предовго”, – як стверджує Кайоне.

Через двадцять років, вже будучи монахом у Деліцето, він скаже своїй сестрі Бригіті: “Тепер я знаю, що тим дитятком, яке дало мені хліб, був Сам Ісус, а я вважав Його звичайним дитям!”

Тоді Бригіта попросила:

“Ходімо зі мною назад до Муро, може ти Його знову там побачиш!”

– Навіщо, – відповів Герард, – тепер ми можемо зустріти Його скрізь.

Герардові сім років. Уже три роки він ходить до школи. Цей маленький учень на диво швидко навчився читати, писати, рахувати і легко висловлювати свої думки. Він так добре засвоював кожну лекцію, що вчитель Донато Спіцці називав його своєю “потіхою” і призначав своїм помічником у роботі з відстаючими учнями. Щодо катехизму, то його він вже тоді засвоїв завдяки матері і Духові Святому.

Своїми організаторськими здібностями він завойовував авторитет серед своїх друзів, але не був забіякою, не схиляв ровесників до пустощів чи переслідувань кішок на шляхах і терасах, а водив їх до церкви. “Ходімо, Божі приятелі, ходімо та відвідаємо Ісуса у храмі!” – говорив не раз їм. І невгамовна юрба щасливо та захоплено прямувала за ним.

Герард тужив хіба що за євхаристійним хлібом, але він був ще занадто малий. Досвідчені люди говорили, що йому треба почекати, коли виповниться десять чи одинадцять років. А Герардові було лише вісім. Ще два роки треба було чекати! Він не розумів цього. Одного ранку, коли храм був відчинений, хоч це траплялося рідко, він не втримався – вклякнув з усіма людьми біля решітки, коли подавали Святе Причастя. Священик на мить завагався, побачивши його мале сумне личко з відкритими устами, що ледь досягало рушника на решіточці. – А ти не занадто малий? – звернувся до Герарда, і зі строгим виглядом пішов далі, – Святе Причастя – не дитяча забава, – невдоволено пробурмотів. Герард вибухнув плачем, і ще довго чулося, як він плакав в кутку церкви. З такою любов’ю і тугою навіть Ісус не міг би чекати аж два роки, як цього вимагав припис. Наступної ночі Герард знову гірко плакав у своєму ліжечку, але раптом бідненька кімната наповнилася світлом. Хлопчик інтуїтивно впізнав святого Михаїла, архангела, якого так сильно любив. Він з’явився йому в людській подобі і подав йому Причастя з храму. Герард, який жив у світлі віри, був надзвичайно щасливий, але зовсім не здивувався. Коли прокинувся зранку, то, переповнений радістю, тріумфував: “Ось бачите, вчора священик не хотів дати мені Причастя, але сьогодні вночі мені приніс Його сам архангел Михаїл!”

Чи це сон дитячої уяви? Але він підтвердив те, що сталося, через двадцять років ювелірові Александру Пікколі, будучи вже прославленим своїми чеснотами і чудодійністю монахом.

Варто зауважити, що цього Герарда, Ісусового улюбленця в Євхаристії, який хотів “обманути” священика і передчасно прийняти Святе Причастя, проголосив святим Папа Пій Х, який пропагував раннє причастя дітей.

У парафіяльних записах зазначено, що Герард офіційно приступив до першого Святого Причастя, коли йому сповнилось десять років. Відтоді Герардові було дозволено приймати Ісуса, але не часто: двічі або тричі на місяць, пізніше – двічі або тричі на тиждень, згідно волі сповідника. Це було вершиною щастя в житті Герарда. Він завжди готувався до цього сповіддю і каяттям. Його сестри не раз чули, як за день до Причастя він тяжко картав себе.

Дуже рідко можна було побачити, щоб він щось їв. Частіше постив, споживаючи лише хліб та воду. Але відтоді, як він почав ходити до Причастя, його пощення обговорювали в цілому кварталі.

– Це бідне дитя помре з голоду, – скаржилась його мати сусідам, – він цілими днями нічого їсти не їсть.

Коли мати Бенедетта йшла на цілісінський день у поле, то, повернувшись, бачила, що син навіть не торкнувся їжі, яку вона залишила для нього.

– Я їв, – виправдовувався він, – я не голодний. У вільний час він завжди шукав хліба, за яким тужив. Цим хлібом був Ісус.

Учень у кравця

Йшов 1738 рік. Найстарша сестра Бригіта вийшла заміж, Домініко Маєллі щойно помер. Для цієї ремісничої родини, де постійно не вистачало грошей, це була катастрофа. Кошик для хліба спорожнів, тому що порожнім стало батькове місце за столом. У хаті залишився лише один чоловік, але ж йому було тільки дванадцять років. Для інших це був час безтурботних забав і дитячих сліз, натомість він повинен одягнути великі батькові штани, охопити дитячими руками його величезний інструмент, підняти голку, метр та ножиці, які випали з батьківських рук.

Але ж хлопчик про це не мріяв: він хотів стати монахом. Та хтось повинен був заробляти на життя, і Герардова мати вирішила, що він піде вчитися до кравця. Працював він у майстерні пана Мартіна Паннуто. На жаль, цей невеликий закуток без вікна на вулиці Віа Семінарії, 11 сьогодні став складом, але з нього могла б вийти капличка праці, молитви і терпеливості.

Сам Паннуто не був злою людиною, але нахаба-бригадир став Герардовим мучителем. Він одразу не злюбив це чисте і ніжне хлопча, яке добре працювало, але часто бігало на меси і, навіть працюючи, здійсалося в екстазі, беззастережно віддаючись Богу.

– Дивися, натовчу я тобі вуха, – насміхався бригадир, обсипаючи його брудною лайкою. Він наговорював на нього майстрові: “Ваш учень ні на що не здатний. Він лінивий та ще й постійно зранку і ввечері кудись бігає. Ото вже зловмисник!”

Та що б на нього не наговорювали, Герард мовчав. Але бригадир наполягав: “Ну скажи, де ти вештаєшся замість того, щоб працювати? Ну ж бо, скажеш чи ні? Твоє мовчання говорить саме за себе. Хочеш, щоб я тобі добряче вліпив?” – і

накидався на нього, бив і копав, але хлопчина продовжував мовчати. Він мовчав завжди, і ані мати Бенедетта, ані майстер Паннуто ніколи про це не дізналися. Мало того, він ще й заохочував цього недолюдка, говорячи: “Бийте, я заслуговую на це...” Хлопчик лише стогнав, коли вже не міг витримати:

“О мій Боже, нехай буде воля Твоя!”

І стіни б не виказали цієї таємниці, коли б не послух, який змусив Герарда перед смертю переповісти усе це своєму духівникові. Одного ранку, коли він трішки спізнився на роботу, бо здійснював ранкове набоженство в Каподічіано, бригадир привітав його кулаками, а він відповів йому легенькою усмішкою.

– І тобі ще вистачає нахабства сміятися? Ну ж бо, тепер ти посмієшся! – обурився бригадир.

– О, ні, я не з вас сміявся!

– Тоді з чого?

– Тому, що мене б’є Божа рука.

І мучитель міг спокійнісінько його бити. Одного разу він витягнув свою жертву напівживою на вулицю і бив металевим прутом. Герард клякнув і благав: “Господи, прости йому ...”

Паннуто щось запідозрив і якось несподівано зайшов до майстерні. Молодий учень побитий, без тям лежав на землі.

– Гей, що тут діється?! – стурбувався майстер.

– Запитайте у нього, – відповів кат, який вже звів рахунки зі своєю жертвою.

– Пробачте, майстре, – ледь вимовив Герард, – Я впав зі столу. І Герард сів за робочий стіл, підібравши під себе ноги, і взяв до рук голку.

Ввечері він знову піде до церкви, щоб почерпнути сили у свого Приятеля, обцілювати підлогу у святині, облизати кам’яні плити, як покуту за богозневагу несамовитого бригадира.

Якось увечері Паннуто нишком простежив за хлопчиком. Він хотів зрозуміти, що діється з Герардом. І побачив, як він кається і навіть здійснюється в екстазі.

Після цього майстер вигнав бригадира з роботи. Але Герард сумував за ним, бо як же тепер він наслідуватиме свого розп’ятого Учителя?!

Відтоді Паннуто ще сильніше полюбив хлопчика і ставився до нього, як до рідного. Коли у майстерні були термінові замовлення, Герард залишався працювати до ночі і ночував у свого шефа, щоб не йти додому. Але спав біля ліжка на голій землі, дивуючи свого майстра і його дружину. Герард пояснював, що так йому краще спиться і він до цього вже звик. У цих словах любов переплітається з подивом, гідним шани і поваги.

Паннуто був правий: у своєму бідному маєтку він мав рідкісну перлину, наче чарівника і чудотворця. Це підтверджує наступний приклад.

Якось один замовник прийшов до примірки:

– Цей костюм мені не підходить, він затісний – закинув майстрові.

– Мабуть, я помилився, коли знімав мірку, – виправдовувався знічений і переляканий Паннуто. Герард вирішив йому допомогти. Він взяв костюм, натягнув тканину по довжині і ширині, і сказав: “Будь-ласка, примірте його ще раз”.

Клієнт мить вагався, але врешті приміряв цей нещасний костюм: він сидів на ньому, як вилитий.

Колодязь маленького Герарда

Після трьох років праці у Паннато Герардові виповнилось п'ятнадцять років. Він став справжнім кравцем.

Але чи хоче цього Бог?

Тим часом, 5 червня 1740 року він прийняв таїнство Конфірмації. Нею Герарда наділив його земляк з Муро – Монсеньор Клаудіо Альбіні, єпископ з Лакедонії, тому що місцевий єпископ на той час був відсутній. Для Герарда це був надзвичайний день! У світлі Духа любові він вирішив, що стане монахом. Але ж де? У якому Чині? Герард добре знав Чин Отців Капуцинів. У Муро вони проводять новоціят. Він часто зустрічав їх – простих, бідних та босих на вулицях міста. Брат його матері Бенедетти, отець Бонавентура Галелла був настоятелем у провінції Луцанія. Племянникові він не зможе відмовити.

Та й якраз перебуває у Сан-Менна, за десять кілометрів від Муро. Прийшов час просити його.

– Ні, мій хлопчику! Ти занадто молодий і виснажений. Та ти швидше кандидат на туберкульоз, а не на суворий статут святого франціска. Дядько дав Герардові костюм, знаючи, що це буде неабияка допомога для його сестри, бідної вдови, та й сам Герард не почуватиметься геть таким нещасним через те, що його не прийняли.

Але недовго нове вбрання зігрівало хлопчину. Біля брами монастиря він зустрів напівголого жебрака.

– Змилосердіться, заради Бога!

І Герард віддав йому своє вбрання.

Дядько заховав свій подив за суворими зморшками, і з хвилюванням розповів про це своїм співбратам: “На жаль, у нього здоров’я ані на ламаний гріш. Але з нього був би унікальний капуцин!”

Навіть якщо людина майже нічого не їсть, вона однаково повинна заробляти на свій щоденний хліб. У Герарда в руках є ремесло. Він кравець. Однак він вступає на службу до Монсеньора Клаудіо Альбіні, єпископа з Лакедонії, який конфірмавав його минулого року. Йому саме був потрібен камердинер. Та й для Герарда це було знахідкою, бо Монсеньор славився як прелат і канонік. До того ж він був освіченою людиною.

Герард знав, що чекає на нього тут: єпископській палац зі своєю самотністю, яку можна наповнити лише молитвою; зі своєю свободою, яку можна наповнити каяттям і пожертвою, невтомною покірливістю і ретельною службою слугі Божому. Герардові це нагадувало монастир, про який він стільки мріяв. А що стосується наслідування страждань Ісуса, то прикростей, яких завдавав йому Монсеньор Альбіно, для цього було достатньо.

На жаль, стіни єпископського замку не можуть розказати про ангельську терпеливість, безмежну самопожертву, суворий піст і самобичування, про ночі, проведені без сну у роздумах про Бога. Цьому надзвичайно працювиту хлопчикові було лише шістнадцять років. Він був спокійний, врівноважений, мовчазний і привітний, хоч здавався кволим, блідим, наче безтілесним. Усі в

Лакедонії любили його, зверталися до нього пестливо: “Герарделло”, що означало “малий Герард”.

Він був настільки виснажений і блідий, що лікар не на жарт стурбувався. Та коли взявся його обстежувати, виявив на грудях хлопчика гострі колючі ланцюжки. Під цією покайною сорочкою билось палаюче любов’ю серце. Отець Кайоне пише, що серед всього іншого особливо його дивувала велика побожність Герарда, яка виявлялася в церкві, коли він стояв на колінах перед Найсвятішою Святістю, яку так часто навідував. Він докладав багато зусиль, щоб переконати інших відвідувати Господа. Та й інші, дивлячись на нього, самі почали відвідувати Ісуса у Євхаристії, а він цьому дуже радів. Усе це засвідчив достойний священик з Лакедонії дон Франціоза.

Якось з Герардом трапилась неприємність. Його господаря не було в палаці. Герард взяв глек, зачинив двері єпископського палацу і пішов з ключем у руці по воду до місцевого колодязя. Та коли він набирав воду, ключ вислизнув з його рук і впав у воду.

Переляканий хлопчик журився, що ж станеться, коли повернеться Монсеньйор. А тим часом довкола нього збиралися цікаві (в Італії завжди можна побачити багато людей на площах), співчували, радили. Раптом його обличчя спохмурніло, але відразу ж засяяло радістю. Він нічого не промовив, відтак пішов до церкви, там взяв фігурку маленького Ісусика і знову повернувся, щоб прив’язати її до шнурка, замість відра. Людей вже зібралося чимало, а їхні коментарі ставали все голоснішими і в’дливішими.

Герард немов би й не чув їх. Він промовляв до фігурки: “Лише Ти можеш порятувати мене з цієї скрути. Ти повинен витягти ключ”. Він опустил фігурку на самісіньке дно і посеред завмерлого натовпу обережно вийняв.

Коли фігурка виринула з води, усі затамували подих: вона тримала в руках ключ. “Це ж очевидно”, – думав Герард, опускаючи відро в колодязь, щоб набрати води. Після цього він миттєво зник, наче розтанув у повітрі, перш, ніж хтось з оточуючих зміг опам’ятатися. Відтоді почали цю криничку називати “рогго сії Гегаїсіїєію” – “Криниця малого Герарда”. Вона збереглася і досі.

Це диво – єдине з того, що показав Герард за час свого перебування в Лакедонії. Він пробув там цілих три роки, слугуючи Монсеньйорові, але витримав би і тридцять, і навіть усе життя, як стверджував сам. Та 30 червня 1744 року єпископ несподівано помер. Герард щиро оплакував його: “Я його дуже любив, – говорив він з болем, – а він любив мене, як батько”.

Сумний Герард змушений був залишити замок у Лакедонії і повернутися до матері. На той час вона вже жила сама, бо обидві молодші доньки повиходили заміж. Тому мати дуже зраділа, знову побачивши свого сина вже зовсім дорослим.

Марні намагання

Новіціят Отців Капуцинів був на околиці міста. І Герард знову прийшов просити, щоб його прийняли. І знову йому відмовили: “Ти занадто блідий і кволий!” Сумний Герард повертається зі своєю розтоптанною мрією.

Розтоптаного? Ні! Під його безкровним виглядом стільки вогню. Він вирішив цілковито присвятити себе Богові, він не зупиниться, доки повністю не належатиме Йому. А оскільки монастирі закривають перед ним двері, відлюддя і печери завжди для нього відкриті. Він вирішив стати пустельником.

Хлопчака нічого не сказав вдома і разом з одним товаришем, якого підшукав для здійснення своєї мети, подався до Апенін, власноручно склавши устав, в якому йшлося лише про покаєння, молитву і нічні роздуми про Бога. Вони не взяли з собою жодних речей і припасів, які б лише ускладнювали мандри. До їхнього уставу входило правило про можливість харчування корінцями рослин і плодами диких дерев.

І саме тому їхній план зазнав краху: товариш Герарда протримався лише 24 години і, осміяний, повернувся додому, а “Засновник”, який вже звик до зречення, повернувся лише через чотири дні. Він протримався б і значно довше, але туга за Богом навести його до Причастя. А сповідник принагідне заборонив йому такий спосіб життя. Слухняність перемогла: Герард повернувся до своєї матері.

Тепер він не буде ні капуцином, ні пустельником, але його рішення повністю належати Богові не змінилося.

На якийсь час він знову повернувся до кравецтва. Спочатку попрацював у майстра Меннона, щоб зібрати трошки грошень, тоді, під кінець 1745 року, відкрив власну майстерню, де одночасно був і майстром, і робітником, і учнем. У цьому була лише одна перевага: він залишався біля своєї старіючої матері-вдови. Часто це була “мандрівна” майстерня. Кравець мандрував сусідніми селами, шукаючи по хатах праці для себе. Про це нам чимало розповів би край Кастельгранде, де люди швидко збагнули Герардову доброчесність і братню любов.

Бідні не платили нічого, або майже нічого, а своїм заробітком він завжди ділився з убогими. Отримане від багатих замовників він ділив на три рівні частини: одну віддавав матері, щоб вела господарство, другу – жебракам, а третю – на меси за померлих. Своїй матері, яка дуже турбувалася за його майбутнє, казав: “Не бійтеся, мамо, Бог потурбується про наші потреби”. Але які Герард мав потреби? Він мало їв, якщо взагалі їв. Здавалося, що він живе постом.

Було б помилковим вважати, що таке відречення давалося легко молодому хлопцеві, який не відчував голоду, і йому було так само добре спати на голій землі, як на пишних подушках та перинах. О ні, це далеко не так, бо коли одного дня мати наполягла, аби він щось з’їв, щоб не образити Бога, хлопець одразу ж послухався, і з’їв з великим апетитом.

Лише любов до розп’ятого Ісуса могла бути єдиним поясненням його умертвлення. На всі припросини до їжі відповідав однозначно: “Дякую, я ситий”. Або ще говорив: “У торбині я завжди маю що з’їсти”. Тому й носив з собою якусь торбинку, щоб кожен міг уявити ті припаси.

“Покажіть мені свої припаси”, – якось попросила його донька Євгенія Паскуаль. На дні торбинки вона побачила лише траву.

– Навіщо ти збираєш цю траву? – поцікавилась жінка.

– Цю траву можна їсти, вона проганяє голод, – відповів Герард.

Але коли вона спробувала її, трава виявилась настільки гіркою, що скоріше пробуджувала голод, аніж його проганяла.

У 1746 році в Неапольському королівстві вийшов декрет, згідно якого значно зросли податки з маєтків та крамниць і торгівлі взагалі. Внаслідок цього занепало багато підприємств, а серед них і Герардова майстерня. На жаль, чи на щастя, хто може правильно розсудити? Герарда взяв до себе на роботу його земляк Люца Мальпеде. Він саме відкрив гуртожиток для студентів, які здобували вищу освіту в Сан-Феле, майже за десять кілометрів від Муро. Він обіцяв йому рай на землі. Але це було справжнє пекло. Інтернат Мальпеде був зразковою школою недисциплінованості та анархії. Озлоблені учні зробили з кравця мішень своєї жорстокості і бешкетництва. Вони дійшли аж до того, що часто побивали його палицями і кидали на землю. Директор школи, якому більше пасувало би вести запряжених волів, також брав участь у бійках.

Ця жорстока банда пізніше зізналася, що їхня жертва ніколи не втрачала терпеливості і внутрішнього спокою. Де б ще ми мали шукати ключ до цього таїнства радості серед страждання, як не в єдності з розіп'ятим Господом?

Кров

Минуло вже два роки відтоді, як Герард закінчив навчання у Мартіна Паннато і заробляв у майстра Меннона. Повернувшись в Сан-Феле, ми побачимо там майстра Маєллію. Звичайно, це був майстер без помічників, але господар свого часу. Він не пропускав жодної святої меси в соборі чи в каплиці Богоматері, чи в церкві Діви Марії.

Церква Діви Марії для Герарда була місцем якихось таємних духовних випробовувань, які тривали по два-три дні, коли він не повертався додому, а жив з кусника хліба і тієї гіркої трави.

Великих зусиль коштувало йому відірватися від свого приятеля Ісуса, щоб повернутися до праці. Однак роботу наздоганяв ночами і демонстрував свою спритність. Згодом Герард знайшов кращий вихід у свого родича каноніка Тіріца, паламаря у соборі, він дістав ключ від собору і перед Найсвятішими Тайнами проводив багато годин вночі, а часто і цілі ночі. Час злітав непомітно у молитвах, співах, самобичуванні та розмовах зі своїм приятелем Ісусом. Трохи передрімавши на лавках або на сходах вітваря, він знову продовжував надзвичайну внутрішню адорацію.

Яка радість для Ісуса, яке ж розчарування для сатани. Він хотів страхом відігнати цього відважного обожнювача. Демони з'являлися з темряви у вигляді псів і вовків. Вони пронизливо вили або скидали на Герарда з вітваря фігурки ангелів. Але хоробрий юнак не звертав уваги на нічні випадки пекла, і в екстазі продовжував пошуки мерехтливого проміння вічного світла.

Перед смертю Герард зізнався, що якось вночі він почув у соборі голос Ісуса, який лагідно докоряв йому: "Маленький божевільнику". А Герард, п'яніючи від радості, довірливо відповів Йому: "Господи, Ти ще божевільніший, бо Тебе ув'язнила любов".

Божевілля за божевілля! Єдиним Герардовим прагненням було любити до божевілля, як його Бог.

У дванадцять чи тринадцять років він прочитав книгу, яку подарував йому дядько, отець Бонавентура. Він читав її вдень і вночі. Це були роздуми на кожен день року про мученицьке життя Господа нашого Ісуса Христа, видані отцем Антонієм Оліваді, капуцинським місіонером. Крок за кроком Герард переживав духовні сцени терпінь і при цьому його серце було зранене і повне любові. Він хотів віддячити любов'ю за любов, кров'ю за кров. Він хотів до деталей пережити терпіння Ісуса.

У роздумах на дев'ятнадцяте липня він читав: “Поглянь, Господь терпів перед суддями. Вони зневажали, ображали Його, глузували з нього, називаючи Його божевільним. Те саме повинен перетерпіти і ти, зносячи погорду, приниження і повне вірвання”.

Тоді Герард захотів, щоб з нього на вулицях Муро насміхалися так, як з його найдорожчого Ісуса на вулицях Єрусалиму. Він хотів прийняти погорду і глузування, хотів бути “божевільним з Муро”, а щоб отримати цей бажаний для нього титул, старався більше, ніж ті, що прагнули отримати титул Первосвященника Тосканського. В Муро була невелика вулична банда, яка любила розбишацькі ігри, тому на прохання Герарда, вони охоче виступили в ролі мучителів – штовхали його, волочили по землі, багнюці, снігу, били його, плювали йому в обличчя і кричали услід “божевільний”, коли він проходив повз них. Він усміхався, наче терпляча іграшка, і, щасливий, думав про те, що все це читав в “Медитаціях” про свого Божественного Учителя.

Але ще одне він вичитав у “Мученицькому році”: його Ісуса за нього катували, отже, і він дасть катувати себе для свого Ісуса. Він попросив двох молодих хлопців, своїх ровесників, щоб відслужити йому таку службу. Феліце Фаренга та Франческо Мальпеде погодилися, бо не упустили жодної нагоди, коли можна було поглузувати з когось.

Батоги були виплетені з шнурків, просякнених водою. Обидва “кати” шмагали Герарда по голих плечах. Коли бачили, що їхня жертва звивається під ударами, відчували жаль і припиняли бити, але Герард просив їх: “Продовжуйте, чим сильніше ви б'єте, тим я щасливіший”. Нарешті починала текти кров, і вони зупинялися. Суворий Мальпеде зрозумів, що це переступає рамки гри, і, задумавшись, пішов геть.

Судним місцем для цих тортур, як правило, була печера або фруктовий садок. Але Герард дозволяв себе “по-справжньому катувати, щоб грати у божевільного”.

Але врешті його сповідник іменем послуху припинив це героїчне Герардове божевільня.

У Великодний тиждень 1749 року на його долю випала велика радість: група молодих людей вирішила влаштувати в соборі живу сцену страждань Христових. Вони розділили ролі згідно обдарувань і побажань людей. На ролі солдатів, катів, святих жінок кандидатів було більш, ніж достатньо. Деякі кандидати на ролі Пилата і сотника були відхилені. Однак на роль розп'ятого Христа добровольця не знайшлося. Тяжко було погодитися віддати себе на муки і розп'яття на хресті. Коли Герард довідався про це, він прийшов і прийняв роль розп'ятого, і то в справжньому сенсі цього слова. Він був найщасливіший серед усіх.

Коли настав час прем'єри, він сказав катам: “Не жалійте мене, я покликаний терпіти!” Так вони і зробили.

Коли усе було готове, прийшло чимало людей з цікавості і співчуття. Серед них була і Герардова мати Бенедетта, яка нічого не знала. Поглянувши на блідого розіп'ятого мученика, який був живим образом страждань, вона знепритомніла. Люди плакали, але розіп'ятий терпів лише від того, що так мало міг наслідувати па хресті свого Приятеля.

Чутки

Герарда переповнювала й інша любов. Він горів нею ще з раннього дитинства: це була любов до Діви Марії Кападокійської, яку він бачив у соборі.

Ще в дитинстві найбільше він радів, коли мати обіцяла повести його до Капоселе – святині Матері Божої.

Капоселе (в перекладі “джерело душі”) – це село, розташоване в долині Селе, біля підніжжя гори Пафладноне. Далі за селом, над долиною, стояла капличка Матері Божої на гірському хребті, висотою в шістсот метрів. До неї приходили люди з цілої провінції Авелліно і з сусідніх областей.

Одного прекрасного дня Бенедетта і Герард були в дорозі, сповнені радості. Вони наспівували “Ave Maria”, йдучи горами, і так пройшли аж тридцять кілометрів. Прийшовши до каплички, виснажені, вони впали до ніг славної Богородиці.

Час швидко збігав у роздумах і щирих молитвах. Герард не одразу відповів на її “Ave Maria”. Здивована мати уважно спостерігала за тим, як він поринув в екстаз.

Що ж сказала йому Божа Мати? Вона повідомила йому, що він помре на цій скелі, що їхні імена назавжди будуть поєднані у проханнях на їхню честь. Марія та Герард були нерозлучні!

Герард ніколи й не мріяв про цей дар.

Відтоді сплинуло чимало часу. Герардові вже йшов двадцять перший рік: це час, коли людина вже повинна серйозно замислитися над своїм майбутнім. Однак, він не мав жодного захоплення серед дівчат. Його вечірні відвідини, а в такому малому селі усе видно, були присвячені лише його найдорожчому Приятелеві.

Марія Меннона розповідала, що якось його запросили на бал, але він насипав цвяшків у чоботи. Вони бачили, як з чобіт витікала кров. Це не було доброю ознакою на заручини, і його залишили в спокої.

Але знайшлися цікаві, які хотіли дізнатися, що він думає про це. Вони не могли собі уявити, щоб він не сказав їм правди, тому запитали його: “А як бути з твоїм одруженням?”. Герард довірливо відповів: “Я одружуся лише з надзвичайною жінкою”.

Дійсно, у третю неділю травня 1747 або 1748 року з собору виносили фігурку Непорочної Діви у святковій процесії. Герард навколішки молився і не відривав від Неї очей. Вогонь на його лиці контрастував з його щоденною блідістю. Несподівано він здригнувся і вирвався з натовпу, підійшовши до Непорочної Діви. Він швидше знісся в повітрі, аніж просто підійшов. Юнак зняв перстень зі своєї руки, прекрасним лицарським жестом одягнув його на палець Діви, і голосно вигукнув:

“Тепер я заручений з Мадонною!”

Це весілля з Дівою і невинністю!

Собор у Мурі нічого подібного ще не бачив, тому люди довго пліткували з цього приводу... До того ж біля міської кринички в Мурі щось пошіптували про чудодіяння.

Молодий кравець якось проходив повз будинок Джуліані. Зсередини почувся пронизливий дитячий крик. Співчутливий Герард зайшов і запитав, що сталося. Батьки дитини пояснили, що їхній маленький син Амато ошпарив собі плече гарячою водою, але ніщо йому не допомагає. Вже десятий день він так плаче, аж серце розривається.

– Нічого особливого, повірте! – запевнив батьків Герард, тоді доторкнувся до плеча дитини і відійшов. Біль як рукою зняло, він відійшов разом з Герардом.

Час від часу Герард зустрічав пані Мануелу Ветраміле на своєму шляху, коли прямував до церкви святого Антонія. З її вигляду було видно, що її проймали якісь турботи і переживання.

– Що сталося, донно Мануело? – якось запитав.

– Наша добра служниця тяжко захворіла. Мабуть, вона скоро помре. Я люблю її, як власну доньку, тому йду просити святого Антонія, аби вчинив чудо!

– Довіртеся Богові і все буде добре. Ідіть додому, перехрестіть її тричі і побачите, що їй відразу ж стане краще.

Вона повернулася, забувши про святого Антонія. “Нехай святі самі погодяться між собою,” – вирішила жінка. Вдома вона зробила так, як радив Герард: перехрестила служницю, і до години та одужала.

А якось у кварталі Магдалени велось будівництво. Чувся крик і затяті суперечки робітників. Балки на покрівлю були закороткі і не досягали від однієї стіни до іншої. Усе було з вини якогось халтурника, але ні гнів, ні крики не могли видовжити балки. Герард саме проходив повз будівлю, і, почувши галас, запитав:

– Чому такий крик і сварка?.. Балки? Нічого страшного... Заспокойтеся і довіртеся Богові. Усе буде гаразд.

“А, це той дивак-кравець, йому добре говорити”, – чулося серед будівельників.

Вони знову почали пересувати балки одну за другою, і диво: вони сягають точнісінько від однієї стіни до іншої!

“Диво, диво!” – кричали мулярі, а покірний кравець, який не знався на будівництві, подався геть. Та для людських язиків з’явилася нова пожива, щоб мандрувати з нею щовечора з хати до хати.

Перший етап

Серпень 1748 року. В Мурі прийшли два монахи: отець Антоніо Гарзіллі і брат Онофріо Рікка. Їхні сутани були полатані, клобуки облізли, чоботи порвані, а обличчя виснажені.

Жебраки? Де там! Молода Конгрегація, яку шістнадцять років тому заснував Альфонс Лігуорі. В Мурі, як і в цілому світі, вона ще не була відома, але в деяких районах Неапольського королівства її визнавали, бо ревність її братів вершила

дива. Архієпископ з Конзи, Монсеньйор Джузеппе Ніколаї хотів, щоб вони залишилися у його єпархії. У Капоселе він запропонував їм святиню в Матердоміні з прилеглою до неї бідненькою хатинкою. Альфонс передав архієпископу своїх монахів, бо ж хто б відмовився від честі стерегти святиню Богоматері? На горбочку вони мали намір збудувати монастир біля самого паломницького центру. А коли хтось збирається щось будувати (навіть, якщо це монастир), як колись, так і тепер, потребує на це коштів. Але ті перші монахи не мали нічого. “Розпочинайте будівництво,” – викликав їх архієпископ і наказав збирати милостиню доти, доки не зможуть накупити цегли на всю будівлю. І сталося так, що обидва ці редемптористи об’явилися в Мурро. Їхня бідність, покірність і внутрішня стриманість справили на Герарда велике враження. Це була його мрія. Спершу Герард порозмовляв з братом Онофріо, бо він видався йому доступнішим...

Але добрий брат бачив те, що й інші: лише Герардову виснаженість. Шкіра та кістки! Такого переверне і порив вітру.

– Ох, хлопче! Хіба ти зможеш витримати наш спосіб життя?

– Ваш спосіб життя? А в чому він полягає?

– Багато покаюння, молитов, а ще більше праці, до того ж, ми мало п’ємо і ще менше їмо.

– Але саме це і приваблює мене, брате! І тоді цей впертий юнак вирішив, що буде редемптористом. Але поки що мусить почекати на місію, яку виконуватимуть в Мурро навесні спільники Лігуорі.

У неділю 13 квітня 1749 року до Мурро з святковою процесією прийшли місіонери Найсвятішого Ізбавителя, щоб здійснити місію у трьох районах міста.

Їхній настоятель, отець Паоло Кафаро, людина поважного віку, повністю присвятив себе святості. “Захоплюватися Богом”, – написав він на своєму робочому столику. Його слово, перо, духовне скерування, життя – усе свідчило про велич настоятеля, повного енергії, конкретного і безкомпромісного. Це була людина з характером. Святий Альфонс якось сказав про нього: “Його слова впивалися, як шипи”.

Іншим був отець Франческо Марготта. Колись він був суддею, потім священником, генеральним вікарієм в Конзе і, врешті, покірним монахом-пустельником. Не раз він говорив: “Свою тваринну суть можна перемагати лише биттям і обмеженням в їжі. Гола земля служитиме найкращою постіллю”.

Їх супроводжував отець Карміне Фіюччі, великий місіонер, який уособлював спокій і душевну доброту. Він часто говорив: “Полиште все на Бога і спійте спокійно!”

Прийшли й інші, однаково ревні і чесні. Герард був зачарований святістю цих людей і ходив за ними по п’ятах: до костелу, по вулиці, заходив і до них додому, роздумуючи над тим, як би їм допомогти. Він всіляко намагався прихилити їх до себе, бо ж Господь хоче, щоб він був серед них.

Врешті він вирішив, що прийшла пора перейти в наступ. Він попросив настоятеля: “Отче, щиро благаю вас, дозвольте мені стати членом вашої Конгрегації”.

Відмова була очевидною і категоричною: “Ти б і кілька днів не витримав там”. Та Герард щодня повертався зі своїм проханням, і щодня чув одну і ту ж відповідь.

Але з кожним днем настоятель все більше дізнавався про Герарда. В Муро деякі вважали його незвичайним юнаком, дещо ексцентричним, інші ж – святим чудотворцем, ще інші говорили, що він ні до чого не придатний, не може пристарати і маленький маєток, лише здійснюється в екстазі. “З нього був би добрий брат,” – міркували вголос. Але отці не приймали Герарда, навіть тимчасово. Зрештою в Муро він мав матір.

Жіночою інтуїцією вона розгадала задуми сина, і благала його: “Не завдавай мені такого болю, дитино моя!” Та Герард твердо вирішив стати редемптористом, навіть всупереч волі отців і матері. Він потаємно роздав весь свій маєток і навіть одяг кільком мовчазним приятелям. Оскільки він був бідний, то хотів і в цьому наслідувати Ісуса Христа.

Його мати Бенедетта непокоїлась, і пішла виплакати до отця Кафаро.

– Заради всього святого, не приймайте його.

– Не турбуйтеся, – відповів настоятель, я не прийняв його і ніколи не прийму! Але повірте мені, він впертий. Він може піти за нами.

Вирішальний день наближався. Місія в Муро закінчувалася 4 травня. Наступного дня зранку місіонери відбували, щоб верхи проїхати тридцять кілометрів до Ріонеро. Там, з другого боку високих гірських хребтів, на них очікували інші люди.

Натовпи довго супроводжували їх. За процесією йшов отець Кафаро і дивився, чи немає серед них молодого кравця. Але ніде його не побачив і полегшено зітхнув.

Але ж Герард не міг піти за ними! Мати Бенедетта завчасу зачинила його зранесенька в хаті і стежила за дверима. Вона знала, що її син дуже сумуватиме за “своїми отцями,” але не могла вчинити інакше. Вона вирішила не відчиняти дверей до тих пір, коли отці вже будуть достатньо далеко. Мабуть, вони вже переходять делла Кроцелле, або вже на другому боці, їдуть до гір Ателла. Тоді вже можна буде не турбуватися і звільнити Герарда з-під замка. Бенедетта відчинила двері і промовила кілька ніжних слів. Та в кімнаті було порожньо.

Клітка відчинена, а пташина випурхнула. На столі, на видному місці лежав клаптик паперу, а на ньому було написано: “Я відходжу, щоб стати святим! Забудь про мене!”

Звичайно ж, він чув, що все Муро піднялося на ноги, аби провести отців. Всі будинки і вулиці були порожні або майже порожні. Це була саме та мить, на яку він так довго чекав. Вікно у його кімнаті було настільки високо, що ніхто б і не здогадався, що через нього можна втекти. Але досвід нічних вилазок на соборну вежу допоміг: Герард стрибнув на доріжку, вибрався на вулицю і побіг самотнім містом у напрямку Ателла Ріонеро. Він заховався і вичікував, коли люди повернуться і шлях звільниться. Тоді він чимдуж побіг полями і гаями, щоб ніхто його не побачив. Годинами він йшов так швидко, як лише міг. Сильна воля і любов додавали йому сил, хоч і жаль йому було своєї матері та сестер. Але він знав, що Бог кличе його, тому прямував далі й далі.

А божі лицарі просувалися дуже швидко. Тепер вони вже переходили з Ателла до Ріонеро.

Вони одразу ж почули, як хтось гукнув їх: “Отці, зачекайте на мене!” Вони оглянулись, не вірячи власним очам. Це дійсно був він, Герард Маслля, що аж

задихався від поспіху. Він ледь перевів дихання, радіючи, що наздогнав їх. Отець Кафаро зробив вигляд, що нічого не зрозумів. Він строго запитав: “З чим ти прийшов?”

– Візьміть мене у свій Чин, я хочу жити серед вас.

– Я вже не раз тобі говорив, що не можу. Наша Конгрегація не для тебе.

Інші отці теж радили повернутися додому. Але Герард вперто наполягав. Вони були занадто стомлені, щоб сперечатися, йшли далі, а Маєлла за ними, вперто і рішуче.

У Ріонеро розмова продовжувалася, але юнак благав, аби його хоча б випробували, а вже тоді вирішували, як з ним бути.

Відтоді почалися щоденні суперечки між непоступливим настоятелем і невідступним Герардом, який робив усе можливе і неможливе, щоб прислужитися місіонерам, як біля кухні, так і в лаштуванні одягу. Хлопець часто молився в соборі до Діви Марії, щоб Вона допомогла йому. А отцю набридав найбільше, і він подумав: “А що, як на це дійсно Божа воля?” – “Добре, Герарде, – сказав юнакові. – Коли вже ми не можемо тебе спекатись, то випробуємо як слід. Ми відішлемо тебе у наш будинок в Деліцето. Але ти повинен знати, що я роблю це супроти власної волі”, – і відіслав Герарда з посланням до отця Лорена Антоніо, настоятеля з Деліцето. Герард узяв листа, як сходинку до неба, і, радісний, пішов. Наведемо тут його “рекомендацію”: “Посилаю вам постулянта, який не надається до жодної праці, бо занадто слабкий. Врешті-решт, на один рот більше. Мені не вдалося його позбутися. У Мурі всі вважають його чесним хлопцем”.

До Деліцето всього п’ятдесят кілометрів чужими незнайомими шляхами. На горбочку Герард помітив капличку Богородиці, що височіла біля самого лісу. Це знову Вона, Діва Марія. Та, яка наділила його надзвичайною відвагою і силою перемагати усі перешкоди.

17 травня 1749 року. Герардові було вже двадцять три роки. Наперекір волі своєї матері та отця Кафаро, наперекір всім своїм слабкостям і перешкодам, Герард успішно завершував перший етап на шляху до недосяжного ідеалу.

Другий етап

Йшов 1749 рік. Рік, коли Бог подарував молодій Конгрегації Найсвятішого Ізбавителя схвалення Папи і святого Герарда.

Йому допомагала сама Богородиця. Вона разом зі святим Альфонсом заклала цю апостольську школу у 1732 році в Скалі. Відтоді минуло шістнадцять років, і насіння стало розлогим деревом: п’ятдесят монахів (отців і братів) – і всі праведні. Вони жили у чотирьох будинках: Кюрані і Пагані на рівнині Арна, Деліцето чи Іліцето в провінції Фогія і Матердоміні в Капоселе.

Їхні будиночки були убогими. “Без пшениці, без вина, без сиру, без ячменю, без копійки”, – писав засновник Чину. Брат Онуфрій слушно зауважив: “Багато праці, а їжі мало”. Але Герард радів. Він говорив:

“Це дійсно захоплює”.

Оглядаючи прибульця, отець Антоніо подумав: “Ото вже подарунок прислав нам отець Кафаро! Постулянта до лікарні”.

Він призначив юнака помічником інших братів на городі, однак швидко зрозумів, що кравець, який нібито ні на що не придатний, насправді працює за чотирьох, а оскільки він звик і до швецтва, і до мотики, то сам просив давати йому найтяжчу роботу.

– Залиште це мені, я ще молодий, – не раз говорив він. До того ж він знаходив час, щоб розбирати старий мур, збирати каміння і відносити його на нове будівництво, аби прилучитися до будівництва монастиря.

– Він і кілька днів не протримається, – говорили про нього місіонери.

Але Герард протримався і кілька днів, і кілька тижнів, і навіть, кілька місяців. Саме у той час отця Кафаро призначили ігуменом в Деліцето. Мабуть, він вже щось чув про свого молодого “втікача”. Але так чи інакше молодий кравець після усіх братів покірно поцілував йому руку, даючи обітницю послуху. З отця Кафаро був поганий пророк! Ще гірший, аніж він сам про себе думав. Всі вихваляли наполегливість, працелюбність і надзвичайну витривалість цього “брата, який ні на що не був придатний!”

Ще більше хвалили його покірність, братню любов, його суворість, його щирі молитви і каяття. Коли минуло шість місяців постулату, отець Кафаро попросив засновника Чину Альфонса Лігуорі, щоб прийняв Маєллу в послушники.

На той час новіціят братів тривав уже два роки, або точніше, це був перший і другий новіціят. Кожен з них тривав по шість місяців, а між ними цілий рік вони жили звичайним монашим життям, випробовуючи себе.

Перший новіціят розпочинався одяганням ряси, а другий, як правило, завершувався обітницею.

На Різдво 1749 року Герард отримав рясу з рук отця Кафаро, і з благословення Діви Марії його оперезали великою редемптористською вервичкою.

Герард пережив роки свого випробування в Деліцето. Там, на щастя, він потрапив в атмосферу святості, відданості і наполегливості, яку створював сам отець Кафаро. Він загартував його, наче мечем, відтяв рештки егоїзму, і випробував його у вогні послушництва.

Дивом, яке щодня йому демонстрував Герард, була молитва. Після сумлінного виконання своїх обов’язків він завжди йшов до церкви. Щодня, крім обов’язкових трьох годин молитов, які приписував устав, він ще одну годину відривав від свого післяобіднього сну для молитов. Але слід зазначити, що в країні тропічної спеки післяобідній сон просто необхідний людині. Та Герард і вночі знаходив час, щоб присвятити його Найдорожчому. Часто його бачили зранку, заглибленим у молитву, на тому ж місці, що і попереднього вечора. Його самотня праця завжди була осяяна сяйвом Божої присутності. Щоб випробувати його смиренність, отець Кафаро наказав йому не сподіватися на Божу присутність, і Герард доклав чимало зусиль, щоб звільнитися від цієї “нав’язливої ідеї”, і зітхав так, що викликав співчуття.

– Не можу, отче, нічого вдіяти з собою, – говорив нещасний юнак. Як покірний послідовник розп’ятого Христа, він бичував себе шнурком з вузлами або батоном, вкритим сталевими зірочками. Це було неабияке бичування! Щоб наслідувати коронування терном Ісуса Христа, він вдягав спеціальну сорочку з колючими

ланцюжками. На грудях носив залізне серце з шипами і щоночі одягав на голову вінець з колючого дроту. Він говорив: “Любов до Бога ніколи не проникне через повний шлунок”. І йому повністю вистачало двох шматків хліба, щоб бути ситим цілісінський день, але і ті він з’їдав лише з покірності, приправляючи алоєм і деревієм.

Після трьох років молитов він отримав надзвичайну ласку – повністю втратив здатність розпізнавати смаки. “Курча і огірок мені смакують однаково”, – сказав він якось весело докторові Сантореллі в Капоселе.

“Герард продовжував свої намагання у відтворенні Христових страждань”, – зазначає Антоніо Оліварі у своєму “Мученицькому році”.

До Деліцето прибув новий постулант з Лакедонії – Андреа Лонгареллі, його давній приятель. Він мав стати катом, а найбільша печера поблизу монастиря мала слугувати місцем тортур. Там Герард з прив’язаними до стовбура дерева руками, як Христос при стовпі, приймав удари сплеченим мокрим канатом по голих плечах. Коли кров оро-шувала канат і стіни, кат припиняв тортури. Але мученик підготував ще й терновий вінець, яким увінчував свою голову, і брат Андреа бив по ньому палицею.

Залишалося хіба що розіп’яти. Брат Герард приніс до печери хрест висотою у людський зріст (місіонери ставили такі хрести на завершення місії) і залишив його у печері, щоб назавтра його прив’язали до хреста.

Прохання святого були настільки переконливими, а авторитет таким незаперечним, що кат просто не зміг відмовити йому.

Але коли Герард попросив у настоятеля дозволу відтворити Христове страждання на Хресті, отець Кафаро зрозумів це як символічний акт, щось на зразок молитви “Хресна дорога”. Коли ж він врешті дізнався про цей героїчний вчинок, то поклав цьому край.

У 1752 році під час свого другого новіціату Герард знову відновив свої страждання з дозволу другого магістра. Тепер у нього були вже два кати: один – старий грішник, якого він навернув – Франческо Тесто, другий – молодий і сильний юнак, який був немилосердний і завжди тягав канат, як це може робити лише людина, позбавлена будь-якого чуття. Згодом він переламав нашому мученикові хребет.

Сам Господь продовжував цю гру. Як і святий Франціск з Асижа, свята Катерина Сієнська і деякі інші, Герард також отримав містичну ласку пережиття Христової смерті. Щочетверга ним раптово оволодівали страждання Гетсиманського саду. Деколи він приходив весь закривавлений. Лікарі не знаходили цьому ніякого пояснення. Щоп’ятниці його проймали внутрішні муки, які фізично і духовно виснажували його.

Якось навесні 1750 року, коли наближався кінець його першого новіціату, отець Кафаро побачив з вікна, що Герард зовсім виснажив себе працею в саду. Уважний магістр зрозумів, що це понад його сили, тому призначив його паламарем.

Відтоді життя Герарда проходило поруч його великої любові, біля Ісуса у найбільшій святості і біля Марії Розрадниці. Тепер він буде біля них не лише у вільний час, але й в робочий, не лише вночі, але й вдень. Хто тільки не заходив у костел, говорив, що досі ніколи не бачив тут такої чистоти. Святиня була

доповненням його власної ангельської душі, вона горіла вогнями свічок посеред квітів.

Не можна було описати його величної любові до Найсвятішого Приятеля. Отець Танноя говорив з цього приводу: “Коли я бував у костелі, то не переставав дивуватися: Герард постійно зупинявся перед вітарем, і знову вставав, і відходив у внутрішній боротьбі між повинністю, яка примушувала його вийти з костелу, і прагненням залишатися біля свого найдорожчого Ісуса, яке затримувало його в соборі. Коли він з невимовними зусиллями врешті виривався, то голосно кричав: “Відпусти мене, робота чекає!” – і біг до дверей.

Дізнаємося і про іншу його прекрасну пристрасть: Пресвяту Діву, “Величну Діву”, Непорочну Діву його серця, з Якою він заручився у Мурі. Він слугував Їй, як справжній лицар, у церкві в Деліцето. Непорочна Діва повністю володіла його душею і думками.

Якось він не зводив очей з образу Непорочної Діви, який висів над головним входом у будинок. На мить відірвався від землі і піднявся до образу. Мандрівники, які були при цьому, не вірили власним очам.

Але вони побачать ще й не таке. Одного разу Герард у супроводі двох чоловіків прямував до Деліцето. Вони зупинилися біля місця, яке усі називали Францезе, неподалік від марійської каплички. Герард розповідав про велич Божої Матері. Його лице палахкотіло, наче вогонь. Раптом він вийняв з торбини клаптик паперу і написав кілька слів, тоді склав його листом, і почав підніматися вгору. Палка любов несла його над землею аж до самої каплички, яка стояла майже за кілометр від того місця, де залишилися його супровідники. Екстазний порив переніс його до Діви Потішительки.

Євхаристія і Діва були для нього найбільшою любов’ю, яка підтримувала його у страшній, кривавій грі.

Однак він виграв і другий етап: тепер він міг залишатися в Конгрегації Найсвятішого Ізбавителя.

Учень стає майстром

Новіціят – це школа християнських і монаших чеснот. На першому місці серед них любов до ближнього. “Відмовитися від усього, щоб слугувати лише Богові,” – зазначав Герард у своїх міркуваннях.

Він був не лише паламарем, але й кравцем. У ті часи, коли полотно і взагалі будь-яка тканина були рідкістю в Деліцето, для іншого це б стало нагодою прибратися. Але для Герарда це було можливістю великодушно зректися своєї частки. Йому вистачало найбіднішої білизни і найстарішого одягу. Хіба щось для ближніх, яким ніде взяти? Він не випрошував у настоятеля, бо часи і без того скрутні, ніде взяти, тому віддавав своє. Він мерз цілу зиму, тому що віддав вовняний жилет ближньому, який, як він вважав, потребував його більше.

За мурами монастиря можна було побачити, як Герард на шляхах допомагав стареньким носити в’язанки хмизу і повні кошики білизни літнім жінкам, які поверталися після прання від струмка.

Внаслідок землетрусу, епідемії, посухи, буревіїв, земельних податків в Деліцето було дуже багато бідних людей, і Герард радів, коли міг їм хоч якось допомогти: кусником хліба, добрим словом, а інколи й справжнім дивом.

Сталося так, що один юнак не міг заробляти на хліб ані працею, ані жебракуванням, бо мав на нозі велику рану і навіть не міг поворухнутися.

Його рідні почули про святість і чудодійства брата Герарда. “Коли б це лише була правда,” – говорили вони, але посадили сина на осла і вирушили до Деліцето, щоб попросити святого вчинити диво. Лише диво могло допомогти.

Поблизу монастиря вони зустріли одного монаха і розповіли йому про свою біду. Брат Герард, а це був саме він, клякнув біля хворого, зняв пов’язку з рани і оглянув її, наче підбирав для неї ліки. Гній витікав, все було брудне. Він припав устами до рани, виссав з неї гній, помив і “продезинфікував” рану своїм язиком, знову обв’язав її, і сказав хворому: “Любий мій друже, пам’ятай, що це сам Бог зіцілив тебе. Подякуй Йому і більше не гріши”. Після цього він несподівано зник.

Батьки юнака оніміли з дива. Хворий встав. Він більше не відчував болю, ніщо не заважало йому ходити. Коли батьки зняли пов’язку – на місці рани не залишилося й сліду. Вони повернулися додому і ще довго прославляли Господа і брата Герарда.

Щоб скоротити шлях з Фодмі до Деліцето, а він був неблизьким, монахи часто користувалися стежиною, яка проходила через володіння князя Бовіно. Але князь вирішив заборонити монахам ходити, тому виставив сторожу. Герард, нічого не відаючи, якогось проїздив на коні цією стежиною, щоб швидше потрапити до монастиря. Суворий сторож побачив його і одразу накинувся з кулаками, вирішивши як слід провчити подорожнього: “Я вже довго виглядаю якось монаха, щоб дати своїм рукам роботу!” – закричав він і скинув Герарда з коня. Він продовжував бити його на землі, наче хотів переламати йому всі кістки.

– Бий, бий мене, брате мій, ти добре робиш, – говорив монах. Цей злий чоловік чимало звідав на своєму шляху, але такої покірливості ще не зустрічав, навіть серед монахів. Вмить він перемінівся, сховав зброю, ударив себе у груди і з жахом закричав: “Що я натворив! Та я убив святого!”

Але він не вбив Герарда, а лише переламав йому ребро, що згодом призвело до крововиливу і туберкульозу.

– Тепер ти мене відпустиш? – Герард сердечно обійняв сторожа, зовсім не сердячись на нього, хоч сам вже навіть не міг зібратися з силами, щоб вилізти на коня, а тим паче – втриматися в сідлі.

Сторож допоміг йому вибратися на коня і сам сів позаду Герарда. Дорогою святий розповідав про Бога, про душу та її безсмертя, про гріх і пекло, але про цей інцидент не обмовився й словом. Грішник не на жарт замислився над своїм життям.

Коли вони прибули до Деліцето, монахи оточили їх з усіх сторін, засипаючи питаннями. “О Боже, що з тобою сталося?” – бідкалися вони.

– Нічого, – відповів брат, – я впав з коня. Цей добрий чоловік мені допоміг. Треба йому віддячити.

Але перш, ніж відпустити його, Герард порадив: “Брате мій, більше такого не роби, бо спіткає тебе нещастя”.

Трохи згодом сталося так, що тією ж стежиною проїздив францісканець Джузеппе з Деліцето,

“Монах!” – сторож знову був спровокований. Францісканець почав виправдовуватись, що не знав про наказ князя і просив його, щоб той пробачив йому заради Святого Франціска і Святого Антонія. Але сторож вистрілив з рушниці і поранив його. Францісканцеві урвався терпець, він вихопив зброю з рук сторожа, побив його нею. Відтак ще й пішов до князя, щоб показати йому свої рани. Сторож змушений був залишити роботу. Але і це ще не провчило його. Якось зайшла суперечка поміж ним і його суперником. Виникла бійка, у якій цього затятого зловмисника було вбито. Недаремно ж Святий Герард говорив: “Спіткає тебе нещастя”.

– Бий, бий, ти правильно робиш, – говорив Герард сторожеві. Його дивовижна покора була цілком щира.

“Я також грішник, – писав він, – просіть Бога, щоб відпустив мені, усі навертаються, лише я залишаюся безсердечним, зачерствілим і злим”. Або: “Я бачу, що я нікчемний перед Богом і грішний. Мені соромно навіть з’явитися перед Ним у молитві”.

Він звинувачував себе навіть в тому, що з’їв два тонких шматочки хліба, на які, мовляв, не заслужив. Але часто він взагалі не їв.

Герард ледве витримував, коли його хтось хвалив. Натомість йому було приємно, коли про нього забували або погорджували ним.

Він вважав себе негідним їжі і честі перебувати в Конгрегації. Він завжди намагався займати якнайменше місця і якнайменше з’їдати. Він старався у всьому наслідувати багатостраждального Христа, який “не знаходив ніде місця, де б можна було голову прихилити”.

Як кравець, він вбачав своїм обов’язком готувати і призначати кімнати для тих, хто приходив на духовні вправи. Часто для них просто не вистачало місця, тому Герард звільняв їм свою келію. Ніхто про це навіть не здогадувався. Довший час він жив у монастирі, як кочівник: без постелі і без келії.

Де він проводив тих кілька годин відпочинку, які то тут, то там вишукував? Лише згодом усі дізналися: то в якомусь кутку в коридорі, то в хліві, де коні, осли, корови, кози і птахи були для нього найкращим товариством. Там він влаштовувався якнайзручніше, однак найулюбленішим його місцем була ніша біля мармурового вівтаря Діви Розрадниці. Він виносив звідти вази, підсвічники і посуд для здійснення мес, і скручувався калачиком, як собака, біля ніг самого Господа.

Але одного дня сталося те, що повинно було статися. Втома взяла своє, він заснув і не пробудився на загальну молитву. Після ранкової молитви прийшов час починати месу, але паламаря не було. Де ж Герард? Його розбудив лише церковний дзвін. “Боже мій! Де я? Що діється?” Але тепер він вже не міг з’явитися, бо всі зрозуміли би, в чому справа. Він не міг навіть поворухнутися, інакше б його побачили через прозору металеву решітку, яка відбивала все, що було за нею. Герард став в’язнем свого Володаря аж до кінця святої меси, яку відслужили біля головного вівтаря.

Його духовний настоятель і магістр отець Кафаро ніколи не йшов проти натхнення Духа Святого, але тепер він вирішив, що повинен покласти цьому край,

і наказав братові перебувати в келії щоночі і вдень та за потребою відпочивати там.

Герард вибрав кімнату без вікна, переніс туди матрац, на двох кінцях якого було трохи соломи, а посередині він понапихав уламків цегли і каміння. Усе це він розклав на декількох дошках. Весь побут брата Герарда складався з одного старого крісла і з цієї “постелі”, про що навіть ніхто не знав.

Якось до Герардової кімнати зайшов брат Цезаре, якому був потрібен матрац у кімнату для хворих, і він подумав, що може його на кілька днів позичити, саме тоді Герарда не було вдома. Так виявилася Герардова таємниця. Згодом темний кут його кімнати став місцем паломництва. Тут випробовували себе усі, навіть єпископ з Мелфі і з Лакедонії, роздумуючи і переживаючи при цьому найбільше зворушення.

– Брате Герарде, – запитав його якось співчутливо один з братів, – навіщо ви так мучитесь?

– Я роблю те, на що заслуговую, – відповідав Герард, – однак і цього недостатньо для Бога, який мене сотворив.

Для каяття він склав “найдосконалішу обітницю: “...робити те, що в очах Божих є найдосконалішим. А це означає, що кожен вчинок, навіть незначний, повинен містити в собі те, що в очах Божих виглядало б найпридатнішим для умиротворення. Я вважаю, що так завжди слід чинити. Це шлях до покірності” (Кайоне, ст. 61– 62).

Як пір’їна на вівтарі

“Чеснотою покликання” монаха є послух, без якого неможливе товариське життя в монашому чині.

“Бог покликав нас стати монахами, щоб ми навчилися слухати”, – пише Герард. А хто такий монах? Це учень святості. А хто такий святий? Чудотворець? Той, хто підноситься до екстазу? Ні, це людина, яка у всьому виконує Божу волю. А що ж містить Божу волю? Перш за все монаші правила і вказівки настоятелів.

Герард був дійсно святим послушу і покірності. Тому він так любив наслідувати Христові муки, він йшов слідами Того, хто був покірним аж до смерті і прийняв смерть на Хресті.

Наслідуючи Ісуса, Герард гартував свою душу у вогні послушництва і покорі, “як пір’їна на вівтарі, корок на воді, без щонайменшого опору” (Г. Брохт).

Але не завжди слід беззастережно піддаватися пориву вітру чи води, коли потрібно нести тягар такого натхнення... Зайве слово, неточно сформульована фраза можуть все зіпсувати! А настоятелі судитимуть саме за цим словом або фразою.

Пір’інку ж, навпаки, судитимуть за її покірність. Герард задумався над цим, примруживши очі.

– Брате Герарде, піди зараз же до Асколі, – наказав йому настоятель. Він вмиг зібрався в дорогу в своїй бідній одежині і у зношених чоботях, які носив лише вдома.

В Асколі йому надзвичайно пощастило, тому що біля цього брата в чудернацькому одязі (себто Герарда) товпилося багато дітей. Вони сміялися і передражнювали його. Однак він був щасливіший, ніж коли б його вітали церковними дзвонами і знаменами.

Хто б наважився таку достеменну, навіть, скажімо так, наївну покірність, осудити, тому сам Господь дає прекрасну відповідь: “Наш новачок-паламар мав вдома ще й інші повинності: шити, підмітати, прислужувати в їдальні, не говорячи вже про інші виняткові обов’язки і доручення”.

Одного разу отець Кафаро доручив йому замести подвір’я і наказав: “Якщо раптом хтось задзвонить у браму, то облиш свою працю і відразу ж біжи відчиняти”. Цього дня Герард до обіду був у льосі. Він набирав вина для всього товариства. Юнак саме натрапив на бочку і однією рукою тримав корок, а в іншій – глек, у який стікало вино. Раптом хтось подзвонив у браму. Герард одразу ж побіг, щоб відчинити: з глеком і корком в руках. По дорозі він зустрів отця Кафаро:

- Куди ти біжиш з глеком і корком, брате Герарде? – запитав отець.
- Хтось дзвонить у браму, а ви ж мені наказували, не гаючись, відчиняти.
- З оцим в руках?
- Так, щоб не примушувати людей чекати біля брами.
- Ох, ти мій добрий брате! Іди до печі!

Настоятель був у доброму настрої, бо в таких випадках, він усміхаючись, кивав головою, проте під цим можна було прочитати стурбованість і зворушення.

– Так, отче, – відповів Герард і пішов. Він довго не з’являвся і отець Кафаро вже й забув про воротаря з глеком і корком, коли раптом прибіг пекар:

- Отче, отче!
- Що потрібно нашому пекарю?
- Як ви думаєте, що я знайшов у печі, коли хотів розпалити вогонь і пекти хліб? – Брата Герарда. Отче, це був справді брат Герард.
- У твоїй печі?
- Так! Нібито ви йому наказали йти до печі.
- Хіба я йому таке говорив? Що за божевілля?
- Але він без вашого дозволу не хоче вилазити з печі.

Тоді отець Кафаро відразу ж пригадав, як він зустрів Герарда з глеком в руці і тому послав пекаря, щоб той негайно перевірів, чи Герард бува не залишив бочку відкритою. Пекар побіг і за мить повернувся назад. Бочка була відкрита, але жодна краплина не витекла з неї. “Сам Бог бавиться з цим хлопцем, – говорив настоятель, – залишмо його тут, бо так велить йому Божий Дух!” І пішов, щоб звільнити свого в’язня і призначити йому якусь іншу роботу.

Чи погляньмо на нашого новачка у їдальні. Окрім обідів, які він допомагає готувати для всього товариства, Герард змушений готувати їжу ще й для семінаристів, яких екзархи готують до висвячення. Він старанно накриває на стіл, і робить це звичайно: не жонглює з тарілками, не перетворює воду у глеках на вино, ані вино у пляшках на воду.

Але раптом його погляд упав на образ Ессе Омо, що висів на стіні. Його очі не переставали дивитися, серце забилося дужче, обличчя запалало. Він впав на коліна і, тримаючи в руці виделку, знявся в екстазі.

Повз нього пройшов інший брат і прикрикнув на Герарда, скоріше жартома, аніж здивовано. Він вже звик до цього. Але сьогодні його намагання були марні. Він підійшов до юнака, кричав, термосив його, але даремно. Крик лише викликав переполох у їдальні. Ось-ось мав початися обід, а на стіл ще не накрито.

Брат покликав настоятеля. Отець Кафаро також потермосив Герарда за плече, але при цьому сказав такі слова: “Брате Герарде, я наказую тобі прийти до тями”. Герард відразу ж отямився і стояв, з виделкою та рушником в руках.

– Герарде, – сказав отець, – твоя неухважність порушує загальний порядок. Я мушу дати тобі інший строгий наказ.

Герард ніколи не використовував труднощі як нагоду не слухатися. Кожна перешкода для нього була можливістю героїчного послуху. “Буря гасить свічки, але роздмухує вогонь,” – вважав святий.

Слуга Божий був у карбонарія, Антоніо Доменіко. Отець Фіюччі, магістр його другого новіціату, відіслав його до Мелфі. Герард хотів відразу ж після обіду вирушати.

Лило як з відра.

– Брате Герарде, – говорив Антоніо Доменіко, – через дощ ви не можете вирушити негайно. Зараз у нас перебуває канонік з Сан-Анджело де Ломбарді, який буде радий створити вам компанію, поки не приготується їжа.

– Дякую, доне Антоніо, але я піду, підготуюся в дорогу, бо на вечір повинен вже бути у Мелфі. Так мені наказує послух.

– Але ж, брате Герарде, – наполягав канонік, – ваш настоятель не хоче вас відправити у таку жахливу погоду. Бог не дає нам нічого такого, що є понад наші сили.

Надходила пора обідати, господар і канонік разом подають обід, а Герард прощається з ними. Вони протестують: ніхто б його не відпустив у таку негоду, бо ж треба перебрести потоки Лаусенто і Офанто. Особливо Офанто, який римляни недаремно назвали “Апгісіиз”, тобто, – “зрадник”. Але молодий монах рішуче встав і сказав: “Я маю доброго коня Рапосо, який плаває, мов качка. Крім того, погода зміниться, щойно я вирушу в дорогу”. Після цих слів дон Антоніо пішов до конюшні, щоб осідлати ще двох коней, і наказав двом чоловікам, щоб супроводжували монаха, доки він не перебрере ці дикі потоки.

Ледве вони вирушили в дорогу, як виглянуло сонечко, та потоки були повноводі. Лаусенто ще можна було перебрести, але Офанто зносив дерева і каміння.

– Не заходьте у воду, – прохав Герард своїх супутників, а сам, зробивши в повітрі великий хрест, погнав коня до води: “Ну ж, конику, заради Пресвятої Трійці”. І кінь просувався з піднятою головою, хоч вода сягала йому аж по хребет. Та посеред потоку просто на них води несли величезну балку. “Діво Маріє, охорони його,” – молилися чоловіки на березі і відчайдушно кричали: “Обережно, брате Герарде!” “Нічого страшного – відповідав він, – не бійтеся”. А до дерева промовив таке: “Заради Пресвятої Трійці, відступися”, – тієї ж миті дерево відпливло в бік, а вершник преспокійно перейшов на другий берег.

Отець Кафаро хотів випробувати силу Духа Святого в душі свого новачка, тому спробував наказувати йому лише в думці. При цьому він виявляв таке, що

ніхто б і не повірив. Герард виконував ці накази! Незабаром це підтвердив і його наступник отець Фіюччі. “Це приймач Святого Духа,” – говорив він про юнака.

Якось отець відіслав його з листом до Лакедонії, але вмить згадав, що забув там зазначити щось дуже важливе. “Ах, коли б я лише міг його повернути,” – подумав він. Це було лише бажання, крім того, брат пройшов вже чималий шмат дороги, але отець не повірив власним очам, коли його “паламар” з’явився у дверях.

– Чому ти повернувся? – запитав його отець Фіюччі, тамуючи велике зворушення. Герард лише усміхнувся до свого настоятеля, ніби хотів сказати: “Вам це краще знати”.

Відтоді це був найулюбленіший засіб комунікації для отця Фіюччі. Якось отець Фіюччі був у Мелфі у Монсенйора Теодора Баста. Він розповідав йому про свого надзвичайного Герарда.

– Я б хотів його побачити, – сказав єпископ, – він міг би провести тут декілька днів. Відправте когось до Деліцето, щоб привели його.

Але в цьому не було необхідності, бо сформульоване на відстані в думці бажання, викликало чудо послуху. Отець на мить зосередився і віддав наказ. У цю ж мить Герард саме перебував в отця, який заміняв настоятеля за його відсутності.

– Отче, настоятель кличе мене до Мелфі. Благословіть мене! Він клякнув, попросився і за мить вирушив на коні в дорогу.

Коли ж з’явився у єпископському палаці, отець Фіюччі спробував його обманути: “Чому це ти, брате мій, прийшов сюди?”

– Бо ви мені так наказали.

– Я наказав? Я ж тобі не посилав ані листа, ані якогось іншого повідомлення.

– Так, саме повідомлення ви мені переслали, і то в присутності Монсенйора, який хотів мене бачити, – а тоді звернувся до єпископа:

“Монсенйоре, ви хотіли мене бачити, земного черв’яка, грішника, який потребує так багато Божого милосердя, щоб не бути оскарженим...”

Незважаючи на це, він мусив залишатися на кілька днів у єпископському палаці. Це були дні, проведені в молитвах, пості і самозреченні, отже, нічого нового. Він жив у покорі серед домашньої обслуги, окрім часу, коли його кликав Монсенйор. Єпископ дивувався, з якою глибиною говорить цей покірний брат про Божі Таїнства. Так про це не сказали б ані каноніки, ані професори його семінарії.

Але час, який був йому визначений, минав швидко. Вже ніщо не могло затримати Герарда: ані наполягання єпископа, ані негода, ані пізня година, ані густий туман, при якому людина не бачить власних рук. Він попросився, сів на коня, і в дощ та туман подався до Деліцето.

Дорога тривала два дні, а ввечері вже треба було бути в Лакедонії, у дона Константино Капуччіо, який був великим прихильником молоді Конгрегації.

Туман густішав так швидко, як і наближалася ніч. Це було у березні. Темний ліс ускладнював орієнтацію. Шлях пролягав біля схилу. Офанто шумів, виступаючи з берегів. А де, власне, був шлях? Щокроку вершник з конем могли втрапити до бурхливого потоку. Герард молився, здригаючись, як у лихоманці. Його шмагали стрімкі води потоку. “О, мій Боже, допоможи мені!” – благав він.

Раптом посеред ночі до нього підійшла ледве видима постать і взяла коня за вуздечку. Посеред темряви пролунав гордий, насмішуватий голос: “Прийшов мій час! Нарешті ти мій!”

Але Герард відповів зовсім спокійно: “А, це ти..! Невгамовний звіре, в ім’я Ісуса і Марії наказую тобі: негайно відвези мене до Лакедонії. І то якнайшвидше, без блукань і образ. Ну ж, їдемо!”

Переможений і злий, але покірний, сатана провів свого “лицаря” через гори і ліси. Неподалік від міста, перед капличкою, присвяченою Найсвятішій Трійці, Герард відіслав свого “провідника” геть. Була майже десята година вечора, темна ніч. Але Герард зорієнтувався, куди йти. Він постукав у двері до Капуччіо. Дон Константин встав і визирнув у вікно.

– Хто там?

– Це брат Герард з монастиря в Деліцето.

– Але, святий чоловіче, в таку годину і в таку неgodу навіть Люцифер не відважився б вирушити!

– Диявол? О, так! І Герард розповів йому усю свою пригоду.

Пошуки скарбу

17 липня 1752 року брат Герард склав у соборі Діви Розрадниці обіти чистоти, убогства і послуху. Саме тоді або, може, трохи пізніше він дав обітницю завжди робити те, що в очах Божих було б найдосконалішим.

Вже з кінця свого новіціату у всіх своїх подальших випадках монах керувався лише послухом.

Послух вимагав від брата Герарда залишатися на цьому ж місці. Тепер Деліцето вже просто не могло обійтися без цього молодого двадцятишестирічного брата, якого скерували сюди три роки тому, як ні на Що непридатного. Але не став “нахлібником”, бо майже нічого не їв, та й працював за чотирьох. Він був паламарем біля Діви Розрадниці, кравцем і просто “хлопчиком на побігеньках”.

Він прославляв Бога в пустельній самоті Деліцето, у своїй таємничій печері, в лісах, таких сприятливих для медитації, або у своєму саду, повному квітів для собору і його Діви Розрадниці.

Тепер Герард був вже не просто братом, а братом з обітами. Отже, і діяльність його повинна була розширитися. Його чесноти просто вражали, тому отець Фіюччі розумів, що не має права затримувати Герарда лише у себе. Розпочиналися три роки справжньої діяльності. Його діяльність, як Ісусова в Назареті, буде розгортатися у трьох містах: Деліцето, Неаполі, Матердоміні. Він буде ходити і робити добро так, як це робив Ісус, дивуючи цілі міста, роздаючи милостиню і творячи дива. Це було надзвичайне покликання його надзвичайної покірності. Цей апостол усюди залишався однаковим: у стінах монастиря, і в палацах вельмож та єпископів він жив молитвою, нічними роздумуваннями, постом і умертвленням.

І в своєму серці він залишався апостолом. Герард був спраглим Бога і душ, спраглим Бога заради душ, і спраглим душ заради Бога. Він писав: “О мій Боже,

коли б я міг повернути стільки душ, скільки є крапель води у морі, піщинок на землі або листя на деревах”.

Тим, хто приходив у Деліцето на духовні вправи, він “віддавав усе, що міг”. Він був унікальним місіонером! Але як він досягнув цього? Ми вже знаємо, що він дні і ночі проводив у молитвах і покаєнні, а своєю мовою міг гори перевертати, його вогненний погляд, мимовільна здатність читати думки, знати майбутнє і розкривати грішникам кращий світ, – усе це сприяло його місії.

Цей покірний брат в порівнянні з іншими святими не мав переваги, бо не був священиком, але мав перевагу перед багатьма священиками, бо був святим.

Якось до Деліцето прибув усім відомий грішник, якого ніщо не могло повернути. Сам єпископ з Лакедонії відіслав його туди, і грішник вирішив виконати цю “формальність”, щоб врешті йому дали спокій. Висповідавшись без щирості і жалю, він пішов до церкви на Службу Божу і до Святого Причастя.

Але Герард відчув це і зупинив грішника:

– Куди ви йдете?

– До Причастя.

– До Причастя? А як же гріхи, які ви затаїли при сповіді? Геть! Геть! Висповідайтесь, але по-справжньому, коли не хочете, щоб вас поглинула земля.

Наступного року цей мирянин знову прийшов у Деліцето, щоб, принаймні, зробити про себе враження.

– А, ви знову тут, – вигукнув Герард, – здається, вам живеться добре, але як ваша душа?!

– Дуже добре, брате мій, дуже добре.

Але брат знову бачив усі його гріхи. Він відійшов на кілька хвилин і приніс хрест. Тоді покликав подорожнього у свою келію, зачинив вікно та двері й перейшов в атаку.

– А тепер ми втрюх помолимося.

– Втрюх? Я бачу тут лише вас і себе.

– А він? – запитав Герард і високо здійняв вгору хрест.

– О, нещасний, ви знову зловживаєте моїм милосердям, і вам ще й вистачає нахабності говорити мені, що все гаразд..! То ж хіба все гаразд? Подивіться навколо, задумайтеся, хто спричинив рани на тілі Ісуса Христа? Для кого тече Його кров?

У цей момент із ран Розп’ятого дійсно почала текти кров, справжня кров.

Гульвіса ледь промовив:

– Кров, Боже мій! Звідки вона тут взялася? Звідкіля?

– Через вас і гріхи всього світу. Грішник знітився, а Герард продовжував:

– Що поганого зробив вам Бог? Той Бог, який задля спасіння ваших душ народився у хліві?

Тієї миті Ісусик з’явився на руках брата Герарда.

– А ви ще й наважуєтесь ображати Бога, насміхатися з Нього, безкарно жартувати! Коли вичерпується Його милосердя, приходять суд і кара. Погляньте, що чекає на вас, коли ви не змінитесь.

Помахом руки Герард прикликав демона, який кинувся на чоловіка, схопив його і хотів поволочити за собою. Переляканий чоловік відчайдушно тримався за брата Герарда.

– Щезни, невгамовна бестіє, – наказав Герард.

Видіння пекла зникло, а з нею і грішне життя. Зворушений страхом, а ще більше жалем, грішник пішов, щоб впасти до ніг отця Петрелла. Він висповідався, заливаючись слізьми, і розповів все отцеві.

Повернувшись до Лакедонії, він почав жити як зразковий християнин, і залишався таким аж до смерті.

Але не всі блудники були такими зухвалими, як цей лакедонянин.

Якось, коли Герард прямував до Сант-Агата ді Пугліа, що на південь від Деліцето, він прийшов на одне перехрестя, і почув голос Духа Святого: “Зупинись, за мить сюди прийде великий грішник”. І дійсно, з’явився чоловік з похмурым поглядом.

– Куди ти прямуєш? – делікатно запитав Герард.

– А що тобі до цього? – пробурмотів сердито подорожній.

– Скажи мені, хто ти і куди прямуєш? Хтозна, може б я зміг тобі допомогти.

– Я іду у своїх справах, – злісно відповів чоловік, – я повинен іти, краще не нервуй мене.

Герард узяв його за руку і сказав: “Я знаю, що ти повен зухвалості і хочеш запродати свою душу дияволіві”, – а тоді розповів йому все, що знав про його біду. На завершення промовив: “Однак, не так же все й погано. Бачиш, Сам Бог послав мене до тебе і ти повинен довіряти мені. Піди до Деліцето, звернися до отця Фіюччі і скажи йому, що тебе направив брат Герард. Добре висповідайся у нього, а тоді вже можеш нічого не боятися”.

Цей чоловік, Франціск Тета, кравець з Нуска, зробив так, як радив йому Герард. Після святої сповіді та Причастя він був наділений такою внутрішньою ревністю, що вже не зміг покинути дім в Деліцето. Він залишився там і був кравцем та зразком молитви для всього товариства.

Жага навертати грішників ніколи не полишала Герарда: ні в монастирі, ані поза ним. Він невтомно полював на душі. В Апулії, в Луцанії (і пізніше в Кампанії) кожна стежина могла б розповісти якусь драму навернення.

Ось ще один приклад:

Йдеться про одного з тих волоцюг, які просувалися лісами, завжди готові на якийсь злочин, і приймали усе, окрім чесної прощі. Герард йшов лісовою дорогою, але мав такий вигляд, що його можна було прийняти за кого завгодно, лише не за монаха: зім’ята шапка, коротка, дрантива сутана, весь у барвистих заплатах, плащ і чоботи, місце яким уже давно на смітнику. Авантюрист одразу відчув нагоду: “Що це за чоловік? Не має на собі нічого порядного і нічого з нього не візьмеш. Мабуть, і характер у нього такий же?”

– Привіт, друже! – звернувся він до Герарда.

– Добридень, – відповів здивовано Герард, і відразу ж зауважив “свою” нагоду.

– Як ся маєш? Невже ти просто так прогулюєшся на свіжому повітрі?

– Як бачиш.

– Зараз гарна пора року. Саме час полювати. Звичайно ж, за скарбом! Ти ідеш полювати чи вже повертаєшся?

– Залежить...

– Від чого?

– Наприклад, від твоєї сили.

– Чому?... Чи можу я ще трохи іти з тобою?
– А чому б і ні?
– Ти шукаєш великий скарб?
– Якщо вже я його шукаю, то хочу, щоб він був достатньо великий.
– Так, але людина повинна бути певна, що знайде такий скарб.
– О, я дійсно впевнений у цьому.
– Ти рішучий чоловік! Я тобі допоможу!
– Я з радістю покажу тобі свій скарб, але ...
– Що але?..
– Чи, як людина бувала, ти відважишся на незвичайні несподіванки?
– За кого ти мене маєш?
– Тоді ходімо до лісу. Розкажи мені дещо про себе, щоб я збагнув, чи можу тобі довіряти.

– Якщо ти хочеш знати, хто я, то знай: я найбільший ледар у цьому краю.
– Дуже добре.

Після цих слів розбійник почав розповідати про свої пригоди, звичайно ж, перебільшуючи. Коли вони наблизились до однієї гущавини, Герард зайшов туди, і подав знак молодикові, щоб він йшов слідом за ним. Вони мовчки зайшли в середину гущавини.

– Це тут, – сказав Герард, зняв свій плащ, простелив його на землі, – іди сюди, стань на коліна і склади до молитви руки!”

– Чортові обряди, – подумав розбійник, і одразу ж з’явився сатана. Герард спрямував очі до неба і хвилинку помолився, а розбійник подумав, що це магічні заклинання. Тоді Герард промовив урочистим палким голосом:

– Я обіцяв тобі скарб і свої обіцянки дотримаю. Але це не той скарб, якого ти сподіваєшся, це скарб над усіма скарбами. – Він вийняв з торбини хрест, – отут скарб, який ти втратив за всі ті роки, що прожив у гріху. Але тепер тут Бог. Він кличе тебе з хреста, посеред самоти лісу.

Ще півгодини дзвеніла ця прониклива і зворушлива промова у лісовій тиші. Грішника мучили докори сумління, він то плакав, то стогнав від жаху і жалю.

Коли Герард подивився на цього затятого грішника, який зараз стояв перед ним, наче дитя, його охопила ніжність. Він обійняв його, наче мати, і сказав, як малій дитині:

– Ходи, мій маленький, усе буде добре. Ти підеш зі мною, підготуєшся як слід до сповіді і знову віднайдеш свій скарб. Я ж тобі обіцяв, що ми його знайдемо.

У соборі Діви Марії цей шукач пригод зустрів любов людей, душевний спокій і радість Божої присутності. А це неабиякий скарб!

Лише зрідка Герард повертався з мандрів без “блудних овець”. На своєму шляху він завжди знаходив їх.

“Я мав добрі лови, – розповідав він отцю Фіюччі, сяючи від щастя, – ви будете задоволені мною”.

Збираючи кошти, Герард спочатку збирав душі. Прислугуюючи отцям під час місій, він спочатку прислугував грішникам. “Ідіть до брата Герарда,” – говорили отці найзатятішим з них, коли вже не допомагали інші засоби. І грішники каялися.

“І сто місіонерів не навернули б стільки грішників, скільки цей принагідний місіонер”, – говорили отці Марготта і Кайоне.

Біля Деліцето і Капоселе ледве можна було знайти село або місто, яке б не пережило багато наvernень до Бога.

Тому нехай нікого не дивує диявольський гнів. Дияволи виринали з темряви у його маленькій кімнатці і влаштовували пекельні танці довкола матраца з камінням, на якому розпростерся Герард, їхня жертва, якій вони хотіли б повисмикувати волосся і перелякати до смерті. А ще вони нападали на нього в коридорі, тягали його по землі і збивали до напівсмерті. Вони навіть пробували зіштовхнути його у вогонь в кухні, але знамення хреста, свячена вода, святі імена Ісуса і Марії, звернення до “наймилішої Пресвятої Трійці” були Герардовою зброєю.

“Ви лише чавкаєте, але не можете мені зашкодити, – говорив він, – бо я маю біля себе Ісуса Христа і матір Марію”.

Пророк у своїй країні

Після того, як Герард склав обітницю, в липні 1752 року він вперше, після довгої розлуки, навідав своє рідне місто Муро Лучано.

Промови отців були безплатними. Коли вони вирушали з місіями, то самі ж оплачували житло, турбувалися про харчування і витрати на дорогу (сьогодні це витрати на поїзди, автомобілі), але тоді вони мали прогодувати ослів та коней. За такої безплатної праці та ще й з витратами були потрібні прибутки, щоб якось прожити. Деліцето було змушене визнати свою бідність і простягти руку.

В Муро були добрі і великодушні сім’ї, тому варто було піти саме туди. А кого ж краще відіслати з такою метою, як не малого Герарда?

У Муро побачимо знову цього “малого божевільного”, який три роки тому втік через вікно і залишив місто, щоб “стати святим”. “Забудьте мене”, – писав він тоді.

Але сталося навпаки: люди замислювалися над його святим божевільям, що перепліталось з чудодійствами, та й чутки про “святого” з Деліцето долинали до Муро.

Колишню дитину цього міста вітали тепер тріумфальним супроводом. Натовпи бідних людей прославляли його, знатніші і багатші мали за честь бути біля нього і запрошували його до себе в гості, священики і монахи оточували його і слухали, немов оракула. Кожен хотів поцілувати йому руку, а багато хто – відтяти клаптик його сутани і заховати, як реліквію.

Люди чекали на нього у священичій семінарії, щоб він прокоментував їм вислів з Євангелії: “Спочатку було слово”. Його кликали на лекції, кожна з яких була глибша від будь-якої проповіді. І єпископ завжди радий був бачити Герарда, ніколи не стомлювався його присутністю. Серце Монсеньйора завжди сповнювалося радістю, коли він бачив “серце, сповнене Бога” і “райське личко” Герардове.

Але, на жаль, юнак вже не міг зустрітися зі своєю матір’ю Бенедеттою. Незадовго перед тим, 10 квітня 1752 року, вона померла. А через три місяці до Муро прийшов її син, з оздоровленнями, проповідями і дивами.

– А як бути з тим тяжким гріхом, який ви вже у трьох сповідях затаїли? – запитав він якимось в однієї клариски.

А інший говорив таке: “Відкладіть цю маленьку коштовність, яка, всупереч обітниці вбогості, завжди з вами: це золоте серце займає у вашому серці Боже місце”.

Нотареві Антоніо де Рубертісу він прошепотів на вухо: “Пане, чому ви ніколи не зізналися, що колись давно вбили злодія, якого спіймали у своєму винограднику? Ви знали цього чоловіка, якого так поспішно закопали серед виноградника біля малої повітки!”

Син нотаря, який згодом успадкував його маєток, хотів з’ясувати усе, і дійсно, знайшов кості злодія, як трагічну спадщину свого батька.

– Герарде, – просив його єпископ, – моліть Бога, щоб позбавив мене ревматизму, який насів на мої руки та ноги.

– Ні, Монсеньйоре, ви повинні терпляче зносити усі страждання, бо така воля Бога!

Коли він побував у свого давнього приятеля, ювеліра Алессандро Пікколо, то делікатно зауважив господині дому, яка відзначалася квітучим здоров’ям: “З вашим сумлінням не все гаразд. Підіть якнайшвидше до сповіді, бо вам недовго залишилося жити”. Так і сталося.

Але одне нещастя тягне за собою інші. Найстарший син Пікколо, який добровільно допомагав Герардові, якимось пробігав містом, зашпортався і впав головою на камінь. Коли ж він, знепритомнівши, лежав, увесь залитий кров’ю, навколо нього зібралися люди і кричали: “Він мертвий, він мертвий!” Вони віднесли непорушне тіло до найближчого будинку. “Нічого страшного, хлопче, нічого страшного”, – промовив брат Герард, зайшов до хати і перехрестив йому чоло.

Але найкращим дивом було те, що Герард, про якого говорили і сперечалися між собою єпископи, міщани, каноніки і багатії з Муро, відмовляв усім їм, а йшов до бідних: біля брами семінарії або якогось монастиря він чекав на свою тарілку супу.

У Корато, Кастельгранде, Фодні та інших місцях він вже цього не робив, бо настоятелі забороняли йому це, а він у своєму житті перш за все керувався послухом. Але тоді він ще міг собі дозволити вільно жити своїм власним, найпокірнішим життям.

Через місяць він знову був у Деліцето.

Не варто говорити, що Муро прийняло “свого Герарда” надзвичайно великодушно. “Коли б я їх не зупинив, жінки б повіддавали усі свої коштовності, а чоловіки б повидряпували собі очі”, – розповідав Герард отцю Кайоне.

Миші, вікна і хустинки

Навесні 1753 року священики і знать з Корато попросили, щоб Герард провів якийсь час у їхньому місті. Тоді багато учасників духовних вправ розповідали про

святого з Деліцето. Отець Фіюччі вирішив, що це може стати корисним, і погодився.

До Корато було майже сто кілометрів. А на ті часи це був далекий шлях. Десь наприкінці шляху, між Андріо і Корато, Герард зупинив свого коня: край дороги заходився плачем селянин.

– Чому ти плачеш, друже?

– Ех! Нічого не вдієте, братику!

– Я не вдію! Але Бог, мабуть, зміг би вам допомогти. – Так, Бог дійсно зможе мені допомогти. Погляньте на поле. На ньому стільки польових мишей, що нічого тут не може вирости. Моя сім'я буде голодувати.

Герард пішов з ним далі спустошеним полем. Спочатку він помолився, тоді зробив великий знак хреста над землею, і біля його ніг тієї ж миті з'явилася сила-силенна здихаючих мишей. Тварини вилазили на поверхню, щоб сконати. Не тямлячись від радості, селянин впав Герардові до ніг.

– Дякую! Дякую!

– Ви повинні дякувати Богові!

І Герард сідає на коня та їде далі, до Корато. Але селянин, не перестаючи дивуватися, поспішає за ним. Він усім розповідає про це диво, радіє з того, що миші вже не робитимуть йому шкоди. Так він прийшов услід за Герардом аж до Корато, привертаючи увагу всіх людей своїм криком:

“Святий, Святий!” Новина поширювалася з швидкістю світла, люди збігалися.

Щодо святого, то йому заборонялося жебракувати, а було наказано оселитися у якогось Папалеа. Але тут було не так, як у Муро, Кастельгранде чи Лакедонії, де Герард почувався, як у себе вдома і знав кожні двері і кожне обличчя. Він послабив вуздечку свого коня і дав йому можливість довільно пересуватися. Тварина без жодних вагань пустилася лабіринтами Корато, і зупинилися перед одними дверима.

– Де будинок дона Феліче Папалеа, – запитав Герард.

– Ви стоїте перед ним.

Упродовж трьох тижнів, аж до 24 квітня сюди сходилось за Герардом усе Корато, як колись ходили люди за Ісусом.

У Велику П'ятницю все місто бачило, як він, охоплений любов'ю, здіймався в екстазі до великого хреста у процесії.

Після Великодньої ночі Герард хотів повернутися в монастир, але всі протестували, ніхто не хотів змиритися з тим, що вже ніколи не побачать його.

– Але ж я отримав наказ, – виправдовувався Герард.

– Коли? З Деліцето не приходило жодної кореспонденції, не приїздив жодний посол?

– Мене покликали, і я повинен іти.

Пізніше отець Фіюччі зізнався дону Джовелло, канонікові з Корато, що дійсно передав думкою наказ, щоб Герард повертався додому, і саме 24 квітня.

Наступного дня один священик з Мелфі, який саме перебував в Корато, дон Франческо Саверіо Скоппа у листі до отця Фіюччі, Герардового настоятеля, виразив своє зворушення і подив:

“Достойніший отче настоятелю! Саме Провидіння прислало до нас брата Герарда. Він прийшов несподівано, як найбільше благо для багатьох душ. Його

перебування у Корато було дійсно ласкою Божою. Бо його приклад навертав кожного на істинний шлях: до побожності, сумління, і сприяв швидкому наверненню.

Знать і поважні дами йшли за ним у натовпі. Подив був настільки великий, що смирення переповнювало серце при щонайменшій згадці про Бога. Отче, у мене не вистачає слів, щоб передати ті чудеса. Ви не можете собі уявити, які юрбища обступали його. Врешті вони вибудували на його честь арку, як для якогось святого, який зійшов прямісінько з неба.

Днів просто не вистачало, щоб порозмовляти з Герардом, тому будинок пана Феліче Папалеа щовечора був повен священиків, вельмож та інших людей, які хотіли почути слово святого брата і поверталися від нього аж опівночі, а то й над ранок, зворушені тим, що їм брат Герард розповідав про Бога.

Я не знаю, ваша достоїнсте, як це вам передати: кожне слово з уст брата Герарда проникало прямісінько до серця тих, хто його слухав. Коли він говорив про Бога, панувала глибока мовчанка: можна було почути лише палкі зітхання. Мало хто має такий, як у нього, дар торкатися і розм'ягчувати найзашкарубліші душі.

Його святість так запалила людей, що отці міста просять, щоб брат Герард не лише мав місце в Корато, але й причинився до духовного оновлення Деліцето щомісяця біля дванадцятого чи п'ятнадцятого числа. Багато з них вирішили “залишити цей світ”. Це мене надзвичайно здивувало.

Але це ще ніщо у порівнянні з тим, що я вам тепер розповім: Герард розпалював вогонь Божої ласки не лише в поодиноких людей, але й в одному монастирі, де монахині відійшли від Бога. Однієї розмови з Герардом вистачало для того, аби вони знову навернулися і слухали матір – настоятельку. А це вже здавалося неможливим. Сьогодні ж вони з радістю виконують щонайменші накази своєї абатиси.

Не будемо вдаватися до деталей подій, які Бог вирішив через цього брата. Але я прошу вас, щоб ви знову послали його до нас з місією. Я висловлюю загальне прагнення і прошу вас, в ім'я любові до Ісуса Христа, щоб ви зробили йому таку ласку, бо це буде задля найбільшої слави Божої. Я б продовжував далі, але, сподіваюся, що незабаром говоритиму з вами віч-на-віч про ці дійсно надзвичайні події. Завжди ваш недостойний слуга

Саверіо Скоппа. Корато, 25 квітня 1753 року”.

В цьому листі він згадував про найбільше диво навернення непослушних монахинь. Йшлося про закритий монастир Сестер Домініканок. У цьому монастирі було одне особливе вікно, через яке цікаві сестри роздивлялися, що діється на вулиці. Марнотратниці заглядали у це вікно значно частіше, аніж до богослужбових книг. Легковажна людська природа ніколи не вгамовується, навіть у душах освячених. За найменшої нагоди вона дає про себе знати, як лобода навесні. Герард делікатно заперестував: “Сестри, які стараються заради свого спасіння, повинні дивитися лише на розіп'ятого Христа”. Але вони не хотіли цього розуміти, тому Герард наполягав далі: “Якщо ви хочете залишатися вірними своєму Божому Нареченому, то замуруйте це вікно”. Вони так і зробили, а на тому місці повісили Герардів хрест.

У перший тиждень травня вони відіслали Герарда до Фоджі, щоб він владнав їхні матеріальні справи стосовно монастиря.

Коли він проходив вздовж річки Карапелли, то біля Бовінського мосту почув шквал прокльонів і лайки. Це знімав напругу візник, бо його віз заїхав до вимитої рікою ями.

Прокльони скорчили тіло і душу Герарда, і він вигукнув: “Нещасний, коли ти припиниш проклинати!”

– Витягни мене з цієї ями, тоді й припиню, – закричав той у відповідь.

– Ви, Божі створіння, – звернувся Герард до коней, – в ім’я Пресвятої Трійці: витягніть віз!

Він зробив великий знак хреста над возом і кіньми. Коні рушили, наче нічого й не сталося і витягли віз з ями. А Герард наказав візникові, який не вірив власним очам: “Ніколи не смій проклинати! Візьми собі оцю хустинку. Якщо з тобою знову станеться подібне, то кинь її на віз і Небо допоможе тобі”.

Пізніше, коли візник знову перевернув віз, згадав про “талісман”, і вирішив спробувати: кинув хустинку на віз, і коні витягли свій тягар з трясовини, наче соломину.

Отець Фіюччі добре вчинив, коли відправив цього виняткового брата до Фоджі захищати інтереси Деліцето, бо він носив у своїй кишені незвичайну хустинку, з якою міг подолати найбільші труднощі.

Землетрус у Кастельгранде

Незабаром після повернення з Фоджі, в кінці червня Герарда відіслали до провінції Базілікате, де, високо в горах на висоті 915 метрів над рівнем моря, на північ від його рідного краю знаходився Кастельгранде. Це – дикий край без зелені, з гірськими скелями, які викликають страх. Це – немов майстерня Божої скульптури, сповнена красою оголеного каменю.

Ще будучи кравцем, Герард ходив туди і шукав по хатах для себе роботи. Там йому перепало чимало дитячих насмішок.

У Кастельгранде люди були такі ж тверді, як гори. Кілька років тому у суперечці нотаріус Мартіно Карузо вбив сина свого двоюрідного брата Марка Карузо. Обома сім’ями заволоділа диявольська ненависть. І, як у кожній подібній суперечці, вони перетягували на свій бік нових і нових людей: сусідів з сім’ями, а ті, у свою чергу, – інших. Так утворилися два ворожих табори, які до смерті ненавиділи своїх “ворогів”. З кожним днем ця ворожість зростала, і ніхто не знав, коли вона вибухне і спричинить до жертв.

І тут отець Кафаро, настоятель з Капоселе, що неподалік від цього поселення, згадав про свого колишнього новачка. “Лише брат Герард зміг би відновити мир і спокій”, – подумав він. Отець Фіюччі обіцяв прислати до нього Герарда, який подався в дорогу у супроводі брата Франческо Фіоре... як посол миру.

Герард прибув до Руво дел Монте, де, незважаючи на пізню годину, його вітала велика кількість людей. Але він ішов далі до Кастельгранде. Там його вже чекав староста містечка, доктор Каetano Федерічі.

В Кастельгранде Герард побачився з Марком Карузо, батьком вбитого юнака, від якого, після довгої розмови, взяв обітницю прощення. Але зробив це без відома матері і сестри жертви.

Дружина дона Марка разом з доньками накинулись на нього, щойно дізналися, що голова родини виявився “слабаком”.

– Ти пробачив вбивцеві свого сина? Ти не батько! Ти навіть не чоловік. Поглянь на оцей одяг. Це кров твого сина, яка прагне помсти! Не тямлячись від люті, дружина жбурнула донові Марку в лице закривавлений одяг сина, який зберігала лише для того, щоб роз’ятрювати ненависть.

І дон Марко відступив.

“Але диявол все одно не переможе”, – говорив Герард, коли почув про це. Але цього разу він вже розмовляв не лише з батьком небіжчика, а покликав матір з доньками. Він намагався вгамувати їхній гнів, тож промовляв до їхнього християнського сумління. Але вони залишалися байдужими і незворушними. Тому Герард вдався до крайніх засобів. Він впав на коліна, витягнув свій хрест і поклав його на землю.

– Ну ж! Топчіть хреста! – вигукнув він. – Чому не топчете! Не наважуєтесь? То знайте, що не існує ніякої золотої середини: або пробачити, або розчавити! Вибирайте!

Але мур ненависті залишався непорушним.

Тоді він підвівся і промовив коротко, але суворо:

– Ваш син у чистилищі і буде там до тих пір, поки ви не полишите своєї ненависті. А що стосується вас, то вам краще не знати, яка страшна кара на вас чекає, якщо не відпокутуєте цю провину.

Він підняв із землі хреста, і пішов до дверей. І раптом вся родина Карузо кинулася... затримувати його і, заливаючись слізьми, закричала: “Ми прощаємо, прощаємо!”

Це було найбільше диво тієї місії. Отець Кайоне дізнався про все це із свідчень батька вбитого.

Коли ж Герард повертався назад, триста чоловік супроводжували його тріумфальним співом. Донна Федерічі вибігла на шлях, щоб віддати йому хустинку, яку він “забув”.

– Залиши її собі, добра жінко, – відповів Герард.

Усе Кастельгранде змагалося за право володіти цією хустинкою. Вона стала часточкою самого Герарда, а він узяв з собою інший трофей: п’ятнадцять чи дванадцять юнаків, які викликали страх і обурення в Кастельгранде. Він відвів їх, смиренних, наче ягнят, на духовні вправи і сповідь до Капоселе. Отець Кафаро обійняв брата Герарда, прийняв “добру здобич”, а коли побачив, що колишній новіціят знову збирається до Деліцето, сказав йому: “Достатньо, щоб брат Герард пройшов поблизу, як всюди починаються землетруси”.

Землетрус у Кастельгранде, в Мелфі, в Ателлі, в Лакедонії, у Бісакії... – такими могли б бути заголовки наступних розділів, у яких йдеться про одужання, пророцтво, послух і, передусім, навернення грішників, явних і затаєних (бо ж Герард мав надзвичайний дар від Бога: читати серця і змінювати їх).

Певні документи засвідчують і аргументують сказане. Однак ми повинні пам’ятати, що все це трохи перебільшено.

“Прекрасна Божя воля”

“Герард листувався з людьми, життя яких було неспокійним і переповненим спокусами. Його відповіді були для них джерелом надзвичайної втіхи. Вони мали розважливі повчання, яким можна було навчитися лише у школі молитви”, – свідчив отець Кайоне.

На жаль, збереглася лише мала частина його кореспонденції. З сорока восьми листів половина адресовані кармеліткам в Ріпакандіде, в єпархії Мелфі. Шістнадцять з них написані до настоятельки сестри Марії від Ісуса.

У квітні 1750 року під час місії святий Альфонс проводив у них навчання. До спільноти входили молоді сестри, а настоятелькою була двадцятишестирічна Марія від Ісуса, племінниця засновника Чину Джованні Батіста Россіо, священника з Ріпакандіде. “Я не міг і подумати, що у цих горах знайду таку чудову квітку”, – говорив святий Альфонс.

Як і Альфонс, Герард прихильно ставився до цих, молодих монахинь. Одного разу, коли він розмовляв з матінкою Марією від Ісуса, несподівано піднявся в екстазі. Щоб втриматися, він вхопився за металевий прут решітки, але зігнув її, “наче вона була з воску”, – розповідав згодом отець Кайоне, який бачив усе це на власні очі.

Оці кармелітки прийняли основні правила Терези з Авіля й при цьому засновник застерігав їх, щоб ані в найменшому не відступали від них. Сестри дуже хотіли прилучитися до великого монашого Чину, тому разом з єпископом Теодором Бастою з Мелфі мали намір змінити правила Пап Сикста V і Григорія XIV. У цьому полягав конфлікт, в якому Альфонс і Герард делікатно підтримували монахинь. Але єпископ заборонив монахиням будь-яке листування. Сестри попросили одного священника, щоб він повідомив Герарда про заборону. І він, щоб розвіяти смуток у серцях сестер, написав матінці Марії від Ісуса такого листа, про який отець Кайоне сказав: “Він гідний того, щоб навіки закарбуватися в пам’яті”.

“Якщо вам мій дорогий і шановний єпископ заборонив писати, то вчинив добре, тому що така воля нашого найдорожчого Бога. Щодо мене, я радий, що Господь звільняє вас від багатьох труднощів, як доказ того, що Він дуже любить вас і хоче, щоб ви могли жити без турбот, повністю зосередившись на Ньому. Тому радійте і не турбуйтеся. Немає причин для смутку, але є значно більший привід для радощів.

Перед Божою волею мусить відступити усе інше, ви знаєте це краще, ніж будь-хто.

Що вам ще сказати? Я говорив і буду говорити з тими, хто розуміє це краще, аніж я. Досі я не міг збагнути, як сильно може бути засмучена душа, яка присвятила себе Богові і завжди і в усьому приймає прекрасну Божу волю і розуміє її, як єдину умову свого існування.

О, проклята сваволе, ти загороджуєш душам шлях до такого скарбу! До раю на землі! До Самого Бога! О, незбагненна людська дуросте, ти нехтуєш такою великою нагодою! Це не справжня віра, якщо ви можете проігнорувати Божі

заповіді, якщо ви не зважаєте на Його заборони. Хіба ними не промовляє найсвятіша Божья воля? Хіба є інша, краща дорога, яка б могла привести нас до вічного спасіння? Хіба ми можемо краще прислужитися Богові, аніж виконуючи Його прекрасну волю? Ми завжди повинні бути готові виконати будь-який Його наказ.

Тому все інше повинно бути для нас другорядним, щоб ми з чистим серцем завжди і у всьому могли виконати Божу волю. Бог чекає цього від нас.

Божья воля – це велич! Це прихований скарб, якому немає ціни, і як важливо це усвідомити! Не виконати Божу волю – означає образити Господа. Хто краще зрозуміє нас, як не найдорожчий Бог?

Я щасливий, що ви належите до тих, хто живе згідно з прекрасною Божою волею. Мені добре відомі ваші героїчні чесноти. Залишайтеся такими й надалі до повного злиття з прекрасною Божою волею!

Ми прагнемо на землі відчувати те, що відчують ангели на небі. Божья воля – як на небі, так і на землі. Отже, і рай у небі – на землі.

Прочитайте мого короткого листа усім сестрам, оскільки заборона Монсенйора поширюється не лише на вас, але й на них. Він вчинив добре, і взагалі: що не трапляється, то все на краще.

Я прошу вас, не впадайте в розпач, бо це означало б нарікати на Бога. Тому нехай діється Його пресвята воля, а щодо мене, то я вже змирився з тим, що ви ніколи не писатимете мені, а отже, і ніхто з сестер. Навіть коли б ви хотіли привітати мене, то і при цьому відчували б якусь тінь непослуху. Тому прошу вас, заради Бога, не робіть цього! Це те, чого я хочу, і мені вистачить, якщо ви молитиметеся за мене Господові. Я добре розумію наміри цього святого єпископа: він хоче, щоб ви повністю з'єдналися з Ісусом!

Коли я знову прийду в Ріпакандіде, я не проситиму дозволу побачитись з вами, тому не буде й потреби писати про це. І якщо настоятель знову відішле мене туди, нам не буде необхідності бачитися. Зустрінемося вже на небі, а поки живемо на землі, присвятімо себе волі інших, а не власній.

24 квітня, 1752 року.

Герард від Ізбавителя

Немає потреби десь шукати наміру духовного прагнення Герарда. Це не що інше, як повне злиття з Божою волею.

Тому Герард був сповнений покори аж до такої міри, що сам Господь віддячував йому тим самим: Герард у всьому виконував “прекрасну Божу волю”, а Бог у всьому, що стосувалось страждань вбогого народу, сповняв Герардову волю.

Ще одним монастирем, з яким Герард підтримував тісні зв'язки, був монастир Найсвятішого Ізбавителя у Фоджі, який заснувала і утримувала жінка, яку все місто називало не інакше, аніж “свята настоятелька” Марія Селеста Кростароса. Досі його сестрою у святості була на рік старша Марія від Ісуса. Тепер нею стала Марія Селеста, яка народилася, як і святий Альфонс у 1696 році. Вона була Герардові наче мати.

На жаль, зберігся лише один його лист до Марії Селести. У ньому говориться про відпущення, а більше про духовне очищення. Відомо і те, що Герард направив до неї дванадцять посту лянток, так сильно він поважав цю “святую настоятельку” та її вплив.

Коли два на два не буде чотири

“Десять, двадцять, тридцять... Тридцять царлінів! Брате Герарде, тут всі гроші! Візьміть з собою їжу на перший день шляху. Я найняв двох ослів у пустельника брата Анжело від святого Ієроніма, щоб вони несли спорядження і знесилених”.

З цими словами отець Фіюччі, настоятель з Деліцето, доручив Герардові одинадцять студентів теології та їхнього професора отця Александро Меа й одного пустельника, щоб той супроводжував їх до святого Михаїла на Монте Ґарґано.

Тринадцятеро людей повинні були прожити дев'ять днів на оці тридцять царлінів.

Чи ж то отець-настоятель зійшов з розуму? О, ні! Він знав, що у Герарда двічі на два не завжди лише чотири.

Спершу, вони підуть до Фоджі, що на тридцять п'ять кілометрів нижче. Згори в долину сходити було неважко, тому йшли з запалом і в хорошому настрої. На ночівлю і вечерю вони залишилися у приятелів.

Наступний етап закінчився у Манфредонії. Це тридцять вісім кілометрів рівниною, але усі були виснажені ще з попереднього дня, тому їхній провідник винайняв віз.

Коні взяли розбіг, і брат Анжело зі своїми ослами не міг наздогнати їх. Тому перші зупинилися в пансіоні в Канделяро, щоб зачекати на них. До кінцевого пункту залишалося вісімнадцять кілометрів. Харчувалися вони з припасів, які їм дали друзі у Фоджі. Та от нещастя. Пустельник заледве наздогнав їх на своїх знесилених ослах, які не хотіли вже іти далі.

– Мої звірята зляжуть, якщо їм і надалі доведеться бігти за великими кінями.

– Ходімо з нами до кінця, брате Анжело, а за своїх ослів не бійтеся, я потурбуюся, аби вони витримали.

Брат Анжело мов на світ народився, бо коли вже брат Герард про щось турбується...

– Слухай, – продовжував Герард, – твої тварини повинні бігти попереду. Ти сідай на одного осла, візник на іншого, а я вестиму упряж. А ви, юнацтво, – звернувся він до решти, – вилазьте на віз!

– Во ім'я Пресвятої Трійці, чвалом! – наказав Герард, цвюхнувши батоґом.

Брат Анжело не впізнавав своїх тварин. Вони бігли, як газелі. Кілометри минали швидко на цих рівнинах Апулії під звуки дзвоників в золотистій куряві. Ще за білого дня вони прибули до Манфредонії.

– Зайдімо у Святую Святих!

По дорозі вони зустріли продавця квітів. “Скільки коштують оці квіточки?” – запитали вони і видали продавцеві решту грошей, що залишалися у гаманці. Тоді

зайшли до церкви. Герард любовно поклав свій букетик до ніг Ісуса і промовив: “Господи, Ти бачиш, що я потурбувався про Тебе, тепер і Ти повинен потурбуватися про нас”.

Капелан дивився на цю сцену. Він впізнав синів святого Альфонса і підійшов до них.

– Зробіть мені таку ласку: заходьте на вечерю.

– Хай Господь вам віддячить, але ж погляньте, скільки нас тут!

– Це нічого, місця та їжі вистачить для всіх.

День закінчився урочистими молитвами. Отак минув і другий гін.

Третій і останній гін був найкращим, але найтяжчим. Треба було вибратися на висоту 843 метри над рівнем Адріатичного моря. Там була гора святого Михаїла на Монте Сан-Анжело.

Мандрівники підіймаються пішки. Зійшовши на вершину, вони прямують до святині і довго моляться.

Але голод нагадує про себе. Вони підводяться і хочуть йти, та Герард залишається. Вони кличуть його, смикають за рукав, але він залишається глухим і німим, оскільки знову поринув в екстаз. Він розмовляв зі “своїм” святим Михаїлом! Насилу привели його до тями.

– Це нічого, йдімо вечеряти.

Але хто заплатить за вечерю, адже у них вже немає ані галера!

– До столу, до столу, – кличе їх Герард. Він виймає два з половиною царліни із свого гаманця і дає їх братові Анжело, щоб купив хліба та вина.

– Погляньте, у нього знову є гроші, – перемовлялися між собою студенти. Один з них, брат Себастьяно Ріккіарді пояснив їм це так: “Я бачив одного чоловіка, який прийшов до брата Герарда, коли ми були у святині, і дав йому грошей”.

Інші стверджували, що це був святий Михаїл. Але Герард весело перебив їхню суперечку: “Ідімо, маловірні! Де ваш послух? Я ж говорив: до столу!”

Всі зайшли до їдальні, а він слугував їм. На кожній тарілці велика порція різних рибних справ. Коли всі повечеряли, Герард пішов розрахуватися з господарем. Той оглянув своїх гостей, беззахисних монахів, далеких від земного життя, і збільшив суму втричі. Герард запротестував, але господар не вгавав: “Ані на царлін менше!”

– Отямтеся, що ви робите! Якщо не відновите попередню ціну, усі ваші мули поздыхають, – попередив Герард.

Тієї ж миті прибіг син господаря і розпачливо закричав: “Батьку, швидше біжи до стайні! Наш найкращий мул здихає, а всі інші хворі, їх поздувало!”

Знову чудо. Господар зблід, і впав до ніг святого: “Пробач мені! Я все відпущу вам задарма, лише збережи моїх тварин!”

– Ні, ось маєш справедливую суму, візьми її, але ніколи не забувай, що Бог береже бідних.

Коли вони знову вирушили в дорогу до Деліцето, спека була нестерпна. З усіх цюрком стікав піт, курява заважала дихати.

– Води, води! – благали подорожні.

Але в Апулії вода була на вагу золота. Тоді ще не існувало величезного Апулійського каналу, що бере початок в Капоселе, і несе свої безцінні води

впродовж тридцяти чотирьох кілометрів, щоб поля Апулії стали родючими. А тим часом вони вмирали від спраги.

– Будьте терплячими, ми скоро знайдемо криницю, – підтримував їх Герард.

Так і сталося. Але в криниці не було відра. Власник забрав його. Серед цієї посухи він мав інші плани щодо своєї влади над водою і зовсім не збирався освіжувати нею спраглих монахів.

– Ти шкодуєш своєму ближньому, якого повинен любити, як самого себе, ковтка води? То знай, твоя криниця не дасть води і тобі!

Вони пішли далі. Але за хвилику багатий селянин наздогнав їх:

“Поверніться, благаю вас! Я начерпаю води для вас і для ваших тварин”.

Вони повернулися. Криниця за цей час вже висохла. Але після Герардової молитви знову наповнилася водою. Селянин черпав її, щоб люди і тварини могли вгамувати спрагу.

На прощання Герард порадив йому: “Брате мій, май у серці любов, і ніколи не шкодуй води, бо інакше Бог пошкодує її тобі. Будь добрим, якщо хочеш, щоб Бог був милосердний до тебе”.

Задоволені, усі повернулися до Деліцето. Брат Анжело радів, бо привів своїх осликів у добромu стані, а отець Ді Мео і його студенти – бо були свідками Божих чудес.

І брат Герард був щасливий, тому що зустрівся зі “своїм” архіпелагом і ще раз усвідомив своє небесне покликання. Це було у вересні 1753 року. Йому залишилося жити тільки два роки.

Отець Фіюччі повідомив, що експедиція щасливо повернулася, а брат Герард приніс більше царлінів, аніж перед тим отримав. Він зовсім не дивувався цьому, бо знав, що у цього брата двічі по два не завжди буде чотири.

Прощай, наша люба Діво Потішителько

Пагоні, 27 серпня 1752 року.

Мої найдорожчі отці і брати в Христі Ісусі!

Я прошу усіх вас, щоб ви правильно зрозуміли моє рішення. Я наказую вам, заради послуху, щоб ви щоденно в молитвах просили Ісуса Христа, нашого зневаженого Господа, аби дав силу зносити всі зневаги, не нарікаючи і не втрачаючи внутрішнього спокою. Найревніші з вас повинні випросити у нього ласку бути зневаженими задля Його любові.

*Альфонс Ліґуорі
від Найсвятішого Ізбавителя.*

Засновник надіслав це повідомлення зі своєї малої келії у Пагані. Це було щоденне доручення настоятеля і святого своїм співбратам у монашому Чині.

У Деліцето вже кілька днів можна було почути такі слова: “Господи, зневажуваний і принижуваний Учителю, дай мені ласку, щоб задля Твоєї любові зневажували мене”. Брат Герард щоночі, стоячи на колінах у своєму малому

закутку чи лежачи на своєму кам'яному матраці, роздумував про таку ласку. Тижнями, місяцями, впродовж двох років він звертався до Бога з цією молитвою. Велика гра у Христа повинна була зайти аж так далеко!

І молитву було почуто.

Герард мав дар навертати молодих дівчат, щоб їх не обминула любов Христа, і монастирі наповнювалися дівами, які складали обітницю. Пізніше неможливо було полічити молодь у бенедиктянок в Корато, кармеліток в Ріпакандіде. Саме туди Герард направив трьох доньок дона Грауіоліо! Одразу семеро панночок – до монастиря у Савічнано! І двадцять молодих дівчат лише з родини Капуччі із Лакедонії вступило за його скеруванням до “Найсвятішого Ізбавителя” у Фоджі.

Серед них була відома Нерēja Каджіано. Для неї, як раніше для багатьох інших, Герард вижебрав потрібний викуп. Але, на жаль, цей прекрасний порив був, як перший сніг, що завжди тане, бо через три тижні після вступу до монастиря Нерēja покинула його і повернулася до Лакедонії.

Саме вона нанесла Герардові удар: “святий брат”, зганьблений і облитий брудом, змушений був покинути цей край.

Сповідником Нерєї був усіма шанований священник дон Беніньо Бонавентура, якого знали в усій єпархії. Він також був особистим приятелем Альфонса Лігуорі.

– Мій отче, простіть мене, бо я згрішила. Довгі місяці лежить у мене на серці цей тягар. Брат Герард, якого всі вважають святим, насправді – лицемір, вовк в овечій шкурі. Він призвів до нещастя дівчат з тих родин, де так часто затримувався. Є докази, час і місце, коли це сталося. Я б могла назвати свідків, але з поваги до монашого Чину...

– Я наказую вам усе це розповісти отцю Альфонсові, – сказав духівник, – і з вашого дозволу, я додам кілька слів до вашого листа.

Вона радо погодилася.

У своїй малій келії в Пагані Альфонс Лігуорі отримав листа однієї грішниці, якій сповідник порадив розповісти усе. Це було brutальне свідчення проти брата Герарда. Лист священника і дорогого приятеля підтверджував це. Чи ж таке можливе? Яка зневага до Бога! Це ж була зневага до всієї їхньої молоді духовної спільности. Від думки про це проймав жах, адже йшлося про святого, якого знали всюди. Але Альфонс ще не зустрічався з ним. Тому, не гаючись, відіслав отця Віляніо до Лакедонії і Деліцето, щоб той зібрав докладнішу інформацію. І викликав брата Герарда до Пагані.

Деліцето, травень 1754 року

“Мій настоятель кличе мене до себе, – пише Герард, – моліться за мене, тепер мені це необхідно”.

Він залишив Деліцето, щоб вже більше ніколи туди не повертатися. З цього часу почалися його великі терпіння. Пагані. Він заходить до келії засновника.

– Ви, брат Герард? На жаль, я бачу вас вперше і то за таких обставин. Ви не здогадуєтесь про що мова?

– Ні, мій отче.

– Тоді прочитайте оцього листа, який стосується вас, в ньому – звинувачення.

Герард став на коліна і почав читати. Він, який у своїх роздумах написав: “Серед усіх Твоїх чеснот, о мій Боже, мені найдорожча ангельська чистота”, – опинився під лавиною бруду. У голові в нього паморочиться, він хоче померти.

Але ні. Він збирається з силами, щоб приховати біль, який проймає усе його ество. Без слова виправдань він схиляє голову аж до землі.

– Що ви скажете на це? Нічого? Я очікував щонайменше вигуку обурення або хоч слова у свій захист чи відповідного роз’яснення. І – нічого?

Герард навіть не поворухнувся, він повністю поринув у мовчання. Це аж злякало Альфонса. Він відчував, що не має права відібрати у нього монашу рясу і відіслати його до світського життя. Але ж ця мовчанка, ця страшна мовчанка!

Врешті він виніс вирок: “Я не вижену вас, але забороняю вам говорити з мирянами або писати до них листи, а особливо забороняю вам приступати до Святого Причастя”.

Герард безмовно вийшов із келії. Вперше у своєму житті він захворів так, що аж зліг.

Хворий, який здійсмається над ліжком в екстазі, хіба може бути винуватцем? Його товариші в Пагані переконували, щоб виправдовувався, але він відповідав однозначно: “На все воля Божа”.

В Ціорані, куди відіслали “винуватця” на розкаяння, з огляду на його видужання, можна було почути такі розмови:

– Брате Герарде, вам дуже важко без Святого Причастя?

– Я розмірковую про безсмертну Божу велич.

– Брате Герарде, мені жаль, що ви не можете приймати Господа!

– Я маю Його у своєму серці і ніхто ніколи не зможе забрати Його звідти.

– Брате Герарде, за найменшої нагоди ви б могли просити дозволу приступити до Причастя.

– Ні, я радше помру під тиском Божої волі, якщо так повинно бути.

Якось вранці один отець дав йому можливість прислужувати. Бо ж він вже був паламарем.

– Отче, не спокушайте мене, я здатен вихопити Причастя із ваших рук.

Цих десять днів спостереження в Ціорані пішли на користь бідному братові.

Отець Альфонс знову викликав його до Пагані і змінив свій вирок, тепер щонеділі він міг приступати до Святого Причастя. Він відіслав його до Капоселе, що неподалік від Матінки Божої у святині Матері Доміні під духовним керівництвом отця Джовенале.

Перед цим “першим Причастям” Герард попросив дати йому вільний день аж до святої недільної меси, щоб підготуватися як слід.

У неділю до обіду його розшукував отець-настоятель, але Герарда ніде не було: ані у його келії, ані в цілому будинку.

Тим часом прийшов лікар Ніколо Сантореллі. Він помітив, що настоятель чимось стурбований:

– Що сталося, отче Джовенале?

– Брата Герарда ніде немає!

– А ви шукали його у келії?

– Я сам його там шукав.

– А під ліжком?
– Всюди.
– Не турбуйтеся, до Святого Причастя він прийде вчасно. І дійсно, він з'явився на сходах, коли почалася меса.
– Отець-настоятель шукає вас.
Герард підійшов до настоятеля, який строго запитав його:
– Звідкіля ти прийшов?
– Зі своєї келії.
– Ми тебе не знайшли ані в твоїй келії, ані в цілому будинку.
– Я ж просив у вас дозволу провести у своїй келії один день, щоб зосередитися. А щоб це вийшло найкраще, я попросив доброго Ісуса, щоб Він зробив мене невидимим, і Віті послухав мене.
– Ти заслуговуєш на те, щоб я заборонив тобі Причастя на цілісінський місяць і наклав на тебе піст на воді та хлібі. Герард, усміхаючись, відповів:
– Отче, зробить це заради любові Ісуса Христа.
– Цього разу нехай вже... Але надалі більше ніколи не звертайся до Бога з такими проханнями.
Пагані, початок липня. Нежданий збіг обставин. Отець Альфонс отримав два листи. Нерееа Каджіано не витримала докорів сумління і зізналася, що все це вона вигадала і забирає свої слова назад. Дон Беніньо Бонавентура виправдовувався, що був недостатньо пильний і вчинив необдуманно.
Святий Альфонс радів! Все стало на свої місця. Він кличе Герарда до Пагані.
Що це була за зустріч у тій маленькій келії! Ще сьогодні, через двісті п'ятдесят років, людей проймає зворушення, коли вони входять до цієї келії!
Заключне слово надзвичайно благородне у своїй простоті, але й таке ж страшне у своїй вимогливості.
– Але ж чому ви нічого не сказали мені, мій сину, жодного слова, щоб відстояти свою невинність? – запитав Альфонс.
– Отче, як я міг зробити це, коли монаший закон не дозволяє оборонятися від оскаржень настоятелів?
– Добре, мій сину, дуже добре! Благослови тебе, Господи! – говорив Альфонс, і швидко відіслав його, щоб приховати сльози подиву і радості, які вже не міг більше стримувати.

Двоє, що були наче створені одне для одного

Пагані, Ціорані, Капоселе: два місяці Герард блукав то тут, то там під ударами долі. В середині липня 1754 року йому знову відчинилися двері до соборів і до людських сердець.

Отець Марготта, який керував справами в Конгрегації, мав в Неаполі маленьку кімнатку в палаці дона Герцу ла Лігуорі, брата святого Альфонса.

– Візьміть брата Герарда з собою, – порадив йому Альфонс. Вони були наче створені одне для одного. Це були справжні змагання на святість. Обоє вбачали

однакову радість у довгих нічних роздумах біля їхнього Божественного Володаря, у турботах про бідних і невиліковно хворих, у невибагливості і в тому, що однаково давали своїм тілам, як коням: більше ран, аніж вівса.

Отець, як правило, “забував” щось купити з’їсти, а Герард “забував” приготувати. Тоді вони затягали пояси тугіше, і знаходили більше часу для молитви.

А ще вони дозволяли собі “ласощі”, коли простягали руку на дорогах до палаців і монастирів і споживали страву жебраків. Однак про це дізнався отець Лігуорі і нагадав їм, що монаший Чин забороняє жебракування. Тому вони влаштували вдома кухню на власний смак.

– Що ти зварив, брате Герарде?

– Те, що ваша достойність наказувала.

– Себто?

– Нічого.

І з’їдали по куснику хліба.

Вільний час, який Герард таким чином заощаджував через свою “працю біля кухні”, витрачав на ремесло, у якому його вправні пальці і святе серце швидко були нагороджені. Він ходив на лекції до моделювальної й малярської майстерень і досить швидко навчився виробляти дивовижні, вражаючі картини Христа, які ще й досі вшановують у Деліцето, Віетрі ді Потенза і в Матердоміні.

Він займався цим, коли служив воротарем і коли лежав хворий в Капоселе.

Виліплюючи розп’ятого Христа, він вбачав образ передусім у собі самому. Це була пристрасть усього його життя. Бог наповнив його аж по вінця гіркотою і приниженням. Аж до страшного відречення на Голготі, коли промовляв: “Боже мій, Боже мій, навіщо Ти мене покинув?”

Під час перебування в Деліцето Герарда проймав страх, що Бог заборонить йому Святе Причастя. Але ж він так тужив за Богом.

В один із таких днів, коли він був змушений відмовитися від Причастя, канонік Бозіо бачив, як він, ідучи полем, співав “Плачі Єремії”. В такі хвилини він ішов до органу, щоб приглушити ненаситний голод за Євхаристією. Він майстерно грав на кожному інструменті, що потрапляв йому до рук, і співав палким голосом пісню Альфонса Лігуорі “Щасливі квіти, котрі на дні...”

В Неаполі збереглося його містичне розп’яття. Воно особливо трагічне. В муках пише Герард у вересні 1754 року листа до Марії від Ісуса: *“Пишу вам з Христа, до якого мене прибиває надзвичайна тривога. Я обливаюся слізьми, що заледве можу написати отих кілька рядків. Мої страждання такі великі, бо мені загрожує смерть. І коли я відчуваю, що от-от віддам духа, життя знову повертається, щоб примусити мене терпіти ще більше.*

Я не можу писати про щось інше, але й не хочу далі розповідати про це, щоб не причиняти вам болю.

Я знаю, що у вас все гаразд. І це додає мені сили впевнитися в довірі до Бога.

Повіки слава Богові, який посилає мені стільки ласки. Замість того, щоб послати мені смерть, він постійно повертає мене до життя, щоб я й надалі відтворював страждання свого Божого Ізбавителя. Він – мій Учитель, а я – Його учень, я вчуся йти Його слідами.

Але тепер я непорушний, немов прибитий до хреста. Мене надзвичайно мучить те, що немає копії, яка б усе це довершила.

Я разом з Ісусом прибитий до хреста. Моя душа зовсім спустошена. Щоб мати за приклад мого Вчителя і в усьому наслідувати Його, я молюся: “Нехай буде воля Твоя, о мій Боже!”

Ми часто помилково вважаємо, що святі відразу ж зривали квітку досконалості.

Дива супроводжували Герарда. Коли він ішов вулицями і зустрічав нужденного, то тихенько промовляв: “Це нічого, це нічого!” Вистачало знамення хреста, щоб зло відійшло, але зникав і Герард. Люди щораз голосніше кричали йому услід: “Святий, святий!”

Герарда це обурювало. Але несподіваний випадок, який став вершиною його слави, поклав кінець його популярності. Якось була буря в Неаполітанській затоці. На розбурханому обрії виднівся рибальський човен, який хвилі кидали то туди, то сюди, наче іграшку. Багато людей, сповнених тривоги, спостерігали з берега цю драму, але допомогти рибалкам нічим не могли. Якраз нагодився Герард. Коли він збагнув в чому річ, на хвилю зупинився, здійняв погляд і руки до неба, і перехрестився. Відтак зняв плащ, і рішуче ступив у розбурхане море.

Люди стояли, затамувавши подих. Герард швидко ішов по воді, перескакуючи хвилі. І от він вже біля човна.

“Во ім’я Пресвятої Трійці!” – сказав він, і потягнув його легко, наче корок, “лише двома пальцями” до берега. Люди не йняли віри власним очам. Зі сльозами вони обіймали порятованих. Герард зник у сусідній вулиці, але натовп біг за ним і кричав: “Святий, святий!”

Та “святий” забіг до якогось складу, і вийшов звідтіля вже коли на дворі була темна ніч.

Відтоді досить йому було вийти на вулицю, як збирався натовп і прославляв його.

Першого листопада 1754 року отець Лігуорі надіслав Герардові листа, в якому повідомляв, що направляє його до Капоселе, в монастир Матердоміні.

“Святий” ще раз з’явився в Неаполі, коли навесні 1755 року провідував отця Марготто. Це була його остання весна. І ті двоє, що були “немов створені одне для одного”, пішли до Калітрі, звідкіля отець Марготто був родом.

Там на них чекав зовсім інший спосіб життя, їх прийняла сім’я Беріллі, яка відразу ж про все потурбувалася. Врешті, вони навіть спробували перевдягнути Герарда в інший одяг. Адже тут йшлося про реліквію.

Найбільший успіх мали його сандалі. Ці славні старі сандалі, в яких він сховався з Апенін і походжав вулицями Неаполя, ще ніколи не мандрували стільки, як тепер, коли він вже їх не носив. Роками вони подорожували в родини хворих навколо Калітрі, як дивовижна реліквія. Врешті, повністю “зношилися”, а пізніше і зовсім зникли.

Його зношену шапчину спіткала така ж доля: якось до Беріллі прийшла донна Анжела Рінальдї, щоб попросити святого, аби вилікував її від жахливої мігрені. Коли вона зайшла, стара шапчина лежала на відстані руки. “От я й переконаюся, чи брат Герард дійсно такий святий, як про нього говорять”, – промовила вона і

одягнула шапку. Ніхто не бачив її, лише скриня з дзеркалом була німим свідком. Вона переконалася, що брат Герард дійсно святий.

Тому не дивно, що під час місії в Калітрі, місіонери займалися лише тим, – як говорить отець Танноя, – що давали розрішення тим, кого Герардові вдалося повернути”.

Ключі до неба

Якось увечері 1754 року Герард прийшов до Капоселе, до підніжжя Матердоміні, “Матері Господньої”. Він знову навідав Діву Розрадницю після шести місяців розлуки. Він знову згадав, як колись ще зовсім маленьким хлопчиком разом з матір’ю Бенедеттою вони приходили сюди, і як він здіймався в екстазі. Він згадував таїнства, які здійснювались заради Бога.

– Брате мій, візьми ключі, ти будеш воротарем.

– Я сподіваюся, отче, що цими ключами відчиню двері до неба! Такою була розмова між Герардом і отцем Гаспаре Кайоне, настоятелем з Капоселе, який визначав обов’язки своїх підлеглих. Чи тоді його думка вже сягала так далеко, як Герардова?

В обов’язки воротаря входило й розподіляти милостиню серед жебраків. А цього року їх було чимало. Зима 1754-1755 року видалася надзвичайна сувора. Людей і тварин позасипало снігом у житлах, їм постійно загрожувала небезпека загинути від голоду та холоду. Щоденно приходило понад сто двадцять жебраків до брами монастиря.

Отець Кайоне був великодушною людиною, але й він дозволив собі невдоволення: “Я, звичайно, розумію, що треба любити своїх ближніх, але я не можу пекти хліб лише для них. Я мушу повідомити отця-настоятеля”. І він потурбувався про це, бо зранку напик свіжого хліба, а щедрий воротар усе роздав бідним. Пекар перед обідом виголосив, що хліба на обід не буде.

Отець настоятель покликав Герарда до себе і дорікнув йому за безвідповідальність.

– Не турбуйтеся, ваша достойність, – відповів покірно воротар, -Бог потурбується, щоб у нас був хліб. Ходімо подивимось, скільки залишилося.

– Нічого не залишилося, – гукнув пекар.

– Але ж ходімо подивимось, – наполягав Герард.

– Можете дивитися скільки хочете, але не залишилося жодної хлібини!

– А коли ми все-таки підемо і подивимось? Форми були наповнені хлібом.

– З ним Бог, – говорив отець-настоятель пекареві, – облиште його, Господь бавиться з ним. Це була гра з хлібом. Зернові запаси, однак, помітно меншали.

– Брате Герарде, ви повинні економити. Якщо й надалі ітимете такими темпами, то у вас не залишиться й хлібини.

– Не турбуйтеся, отче. Бог потурбується про нас.

– Але ми не сміємо примушувати Бога вершити дива. Вони разом пішли до житниці, щоб встановити щоденну норму витрат. Житниця була повнісінька!

Якось, коли вже нічого від обіду не залишилося, прийшов жебрак.

– Зачекай хвилинку, – промовив Герард, і пішов принести теплого хліба.

Згодом з’явилося двоє дівчаток. Герард і їм наказав зачекати. За мить він повернувся з гарним, ще теплим хлібом. Звідкіля він узяв його, адже від учора в монастирській печі не палилося?

Одного дня Герард зізнався звідкіля, ці невичерпні запаси хліба. Дон Ніколо Сантореллі був певен, що повинен застерігати його перед фальшивими жебраками, які просять хліба, щоб заховати його, як реліквію.

– Ні, – відповідав брат, – я повинен давати усім без винятку, хто з любові до Ісуса іде жебракувати, бо інакше б Він не примножував хліба.

Відтоді у Герарда вже не було жодних проблем з пекарем.

Та якось на кухні виникла суперечка.

Кухар– розлючено кричав, дивлячись, як Герард накладає в посуд страви: “Обережно, повипадає усе!”

– Нічого, Бог потурбується, – відповідав воротар.

– Ну-ну, під час обіду всі переконаються у цьому, побачивши порожні миски. І миття буде менше.

Він пішов, щоб узяти дві тарілки, бо після Герарда лише на стільки порцій залишилося їжі. Коли ж повернувся і почав накладати, помітив, що в каструлях було страви більше, аніж він приготував.

Принаймні, з кравецтвом у Герарда не було проблем, адже це був його фак. Усе, що міг, і старе, і нове він роздавав бідним.

Люди часто тремтіли від холоду. Він розпалював вогонь, а коли бачив, як мучаться від холоду діти, зігрівав їхні руки своїми, говорячи:

“Бідні маленькі створіння, ми згрішили, а вони за це терплять”.

Цей “батько бідних” деколи зігрівав і підгодовував у такий спосіб до двохсот дітей.

Він давав їм і поживу для душі. Його слова були, наче голос із Неба, навіть багаті діти приєднувалися до бідних, щоб послухати брата Герарда. І багато жебраків, душі яких були бідніші від них самих, часто наvertsалися до Бога, до сповіді.

Над цим мали би замислитися усі воротарі і воротарки. Але ніхто з них не впадав в екстаз, слухаючи звичайну пісню “Твоя воля, Господи”. Що ж до воротаря з Матердоміні, то з ним таке траплялося не один раз. Це ще нічого, коли впав в екстаз біля брами, а не тоді, коли заступав кухаря.

Що за безглузда ідея послати на кухню людину, яка постійно після святої меси заглиблюється в роздуми, тим самим створюючи небезпеку залишити товариство без обіду?

Саме це і трапилося якось. Була вже дванадцята година, але в печі ще не розпалювали, навіть кухню ще не відчинили. Раптом у коридорі з’явився принагідний кухар з розпашілим обличчям, немов зійшов із гори Тавор. Чи він взагалі знав, котра година?

– Брате Герарде, вже ось-ось час обідати, а кухня ще не відчинена.

– Маловірні, – відповів спокійно Герард, – а що ж, ви думаєте, зараз ангели роблять?

Ще ніколи товариство не мало на столі такої надзвичайної їжі. А головне – у визначений час!

Так було навіть краще: ангели біля кухні були спритнішими, ніж Герард, а Герард перед вітварем був натхненніший за серафимів. Коли він сам залишався біля вітваря, можна було почути глибокі зітхання і вигуки любові. Коли ж його настоятель просив, щоб він хоч трохи опанував над собою, Герард, замість відповіді, брав його руку і клав собі на серце. Воно билось так, немов от-от мало вискочити з грудей.

Якось застали його за щирою бесідою з Богом.

– Мій Боже, Ти називаєш мене божевільним, але що ж мені робити, коли Ти сам вчиш мене бути таким!

Також бачили, як він здіймався в екстазі перед храмом. Це було високосягаюче полум'я свічки перед тим, як вона мала згаснути.

Але перш, ніж згаснути, Бог хотів, щоб вона ще раз, востаннє, походила світом.

Влітку 1755 року розпочалося будівництво монастиря в Матердоміні.

Шукали людину, яка би вела усі роботи. Вибрали Герарда. Впродовж дня він працював лопатою, готував вапно і розчини. Ввечері, а не раз і вночі, він ходив до Капоселе, шукаючи постачальників і винаймаючи робітників. Але насамперед треба було зібрати кошти. Отець Кайоне добре знав свого “підприємця”.

– Брате Герарде, завтра субота, ми повинні розрахуватися з робітниками, але в нашій касі порожньо!

– То чому ваша достойність не звернеться до Ісуса? Настоятель написав своє прохання на листочку і передав Герардові. Той пішов прямісінько до храму, постукав у двері і промовив: “Господи, ось тут наше прохання, ми просимо у Тебе допомоги!” Він молився цілісіньку ніч, аж до суботнього ранку. Раптом хтось задзвонив у браму. Герард підійшов, щоб відчинити, і побачив, що на ручці висить новісінький мішечок з грішми.

Разів чотири, а то й п'ять він знаходив великі суми, які посилало йому саме Провидіння.

– Цей брат, – розбещене Боже дитя, – говорив вражений отець Кайоне. Але справедливі слова: допоможи собі сам, тоді тобі допоможе Бог. Рука, яка всю зиму лише роздавала, тепер простяглася по милостиню. Така була воля архієпископа з Конза, який сам пожертвував значну суму і проводив збір пастирськими рекомендаціями.

Навіть коли вже смерть давала про себе знати, коли він кашляв кров'ю, та все ж, палаючи любов'ю, Герард знову вирушав в дорогу, щоб просити заради любові.

– Наказую вам, щоб ви добре себе почували і могли провести збір, – говорив отець – настоятель.

Герард від'їхав кіньми разом з братом Франческо Фіоре. Він ще раз востаннє відвідав свій край: Сенерхію, Олівето, Аулетто, Віетрі, Сан-Грегоріо, Буцціно. Однією рукою він приймав дари, а іншою робив дивовижне знамення хреста.

– Це нічого, нічого, – говорив він і відразу зникав, перш, ніж чулося: “Святий! Святий!”

– Що крок, то диво, – писав отець Кайоне.

У Сан-Грегоріо він дістав сильний крововилив, який повторився у Буцціно.

Зовсім виснажений, Герард повернувся в сім'ю свого приятеля Сальвадоре де Олівета, як Ісус перед Своїми муками до Витанії.

Коли про це дізнався отець Кайоне, то дуже занепокоївся і наказав йому залишатися там, щоб як слід відпочити.

Саме там і сталося ще одне диво, яке виявилось ключем до призначення цього великого серця.

Коли Герард провідував сім'ю Піреафало, то знову “забув” свою хустинку. Молоде дівча з цієї сім'ї принесло йому цю хустинку.

– Залиш її собі, – відповідав Герард, – колись ти її потребуватимеш.

Через кілька років вона вмирала під час своїх перших пологів. Тоді вона згадала про хустинку, швиденько її витягла. І сталося диво: вона щасливо народила дитя.

Звичайно, усюди про це говорилося.

“До брата Герарда особливо звертаються, коли життя матерів у небезпеці, – писав після його смерті отець Танноя, його приятель, – тому там, де його знали, кожна мати має його образок під час пологів і просить його, щоб оберігав її.

Тому на світі так багато Герардів. Їх назвали так на честь Герарда Маєллі, який оберіг їх”.

Ось чому в районі Неаполя 16 жовтня, у день святого Герарда, є звичай освячувати хустинки з його образом і дарувати їх молодим подружжям як весільний подарунок.

“Вмирай спокійний”

30 серпня Герард був в Матердоміні. Він повернувся, бо повинен був завершити збір грошей. Обличчя його палало від радості. Але він так перемінився, що на очі отцеві Кайоне набігли сльози.

– Божу волю ми повинні виконувати з радістю. Отче, напишіть:

“Тут діється воля Божа... так, як Він хоче... і, передусім, як довго Він хоче”. Цю табличку пізніше прибийте до моїх дверей, добре?

– Добре, брате Герарде.

– Дякую. Божа воля і я – єдині!

Він попросив, щоб на стіну навпроти його ліжка прибили величезний хрест із зображенням скатованого, закривавленого Христа. Щодня він підповзав до нього, поки ще мав силу, і годинами здійсмався в екстазі.

В неділю, 5 вересня, отець Буонамано прийняв останню Герардову сповідь. Він сказав йому: “Здається, Господь кличе тебе. Він стане твоїм суддею. Обнови свою віру, пробуди щирю любов”.

Герард став на коліна перед Причастям і звернувся до Бога: – Господи, ти знаєш, усе, що я робив і що говорив, було для Твоєї слави. Я вмираю спокійний тому, що знаю, що ніколи не шукав нічого іншого, аніж Твоєї Божої честі і Твоєї Божої волі.

Наступного дня його стан погіршився. До крововиливу додалася ще й дизентерія. Здавалося, що це вже кінець.

Але саме тоді Герард одержав листа від духівника, отця Фіюччі. Він уважно перечитав його, приклав до серця, і тут з'явився лікар Сантореллі.

– Що це ви тримаєте?

– Лист від отця Фіюччі, він забороняє мені харкати кров'ю.

– І що ви збираєтесь робити?

– Брате, віднесіть оту плювальницю, – звернувся Герард до санітара. Не було і сліду від крові.

– Але як бути з дизентерією?

– Я отримав наказ, який стосується лише крововиливу, – зітхнув Герард.

Сантореллі збагнув систему цього терапевтичного процесу і розповів про все отцю Гарзіллію. Він пішов до хворого і вдавано обуреним тоном промовив:

– Але ж, брате Герарде, що це за новина? Ти слухаєшся лише на половину! Зрозуміло, що отець Фіюччі хотів, щоб ти одужав і зміг встати з ліжка.

– Якщо це так, отче, я послухаюся його! Температура і дизентерія одразу зникли. Коли наступного дня лікар увійшов до хворого, він побачив, що кімната порожня. Герард працював.

– Я мав померти в свято народження Діви Марії, але через послух Бог продовжив моє життя, – довірився він якось.

Та наприкінці вересня хвороба знову дала про себе знати. Четвертого жовтня прийшов лікар Сантореллі.

– Любий лікарю, – сказав Герард, – мій час настав, але Господь хоче, щоб я терпів, і я також цього хочу.

До терпінь тілесних додалася ще й тривога боротьби зі смертю.

Священик Герард Гізоне якось прийшов просити його: “Брате Герарде, моліться за мене, я дуже страждаю”.

– А ви знаєте, скільки страждаю я? – відповів хворий. – Ми повинні терпіти, ми повинні терпіти!

– Але чи можливо усе це витерпіти, брате?

– Я в ранах Христових, а Христові рани – в мені. Я постійно терплю муки Ісуса Христа.

Він ніколи не нарікав. Часто можна було почути, як він кричав: “Терпіти, мій Боже, терпіти!”

– Чи ви вночі відчували біль? – запитав лікар.

– Лікарю, коли я не відчуваю болю, я терплю від того, що не терплю.

Якось він сказав:

– Лікарю, мене щось мучить.

– Що сталося?

– Ви наказали одному братові, щоб пильнував мене і опівночі подавав ліки. Я не заслуговую на таку турботливість.

А часто він навіть говорив, що не заслуговує на хліб, який їсть. Він завжди турбувався про те, чи не надто багато клопоту завдає товариству, запитував у лікаря, чи дорогі ліки, які він вживає.

– Не думайте про це, – відповідав йому Сантореллі.

– Але ж, любий лікарю, ви не повинні переобтяжувати товариство такими витратами. Що я такого зробив для Конгрегації, що вона так опікується мною?

Якось прийшли його навідати приятель-лікар Джузеппе Сальвадоре з Олівето і отець Просперо Дел’Акуїла. Їх супроводжував молодий селянин, який хотів

побачити “святого”, про якого усюди стільки говорилося. Він несміливо став біля дверей.

– Нехай заходить! – по-дружньому покликав його Герард.

Юнак дивився на хворого, його очі блукали по кімнаті і зацікавлено зупинилися на клавесині. Герардові їх позичив приятель Сантореллі. Вони звеселяли хворого, пробуджували високі думки. Селянин запитав, що це за інструмент, і Герард попросив його щось зіграти. Селянин знітився, адже за все своє життя жодного разу не бачив клавесина. Але Герард наполягав.

– Тоді зробіть так, – порадив отець Просперо юнакові, – покладіть пальці на клавіші і вдарте по них, щоб принести йому радість. Закляклі пальці пройшлися по клавішах. О диво! Келію наповнила небесна соната. Одночасно в ній поширювався надзвичайний аромат, який виходив з тіла та одягу хворого.

Санітар обурився і по-братньому зауважив:

– Брате, ви користуєтесь парфумами, але ж правила забороняють це.

– Я запевняю вас, що не вживаю жодних парфумів.

І Герард тихенько засміявся.

Однак санітар занепокоївся і повідомив про це отця-настоятеля.

– Заспокойтеся, мій добрий брате, – відповів отець Кайоне, – Бог не створив жодних монаших правил.

Незабаром санітар з’ясував, що то насправді пахне його харкотиння, і запах був особливо сильний по п’ятницях, у дні Христових страждань, які особисто мучили Герарда.

Відвідувачів вже й не треба було приводити до кімнати хворого, цей небесний аромат сам вказував їм шлях у коридорах.

15 жовтня Герард сказав Філіпові Галелла з Муро: “Завтра буде радісний день для братів!”

– Але ж чому, брате Герарде?

– Тому що сьогодні вночі я помру.

Святий Альфонс вважав, що той, хто відходить до неба, повинен бути прославлений товариством. Він часто говорив: “Я переконаний, що той, хто в Конгрегації витримає до кінця, буде спасений”.

Біля восьмої години вечора брати почули, як Герард постійно повторює: “О, мій Боже, де ти? Господи, з’явся мені!”

Лікар попросив усіх покинути хворого. Лише брат Саверіо Д’Аурія залишиться біля нього.

Герард попросив брата, щоб посадив його на постелі, і почав відмовляти 50-ий псалом. З боєм він зупинився на вірші: “Проти самого Тебе згрішив я, Боже, та перед Тобою вчинив я зло”.

Це були молитви святого, який поволі, покійно і з мукою молився серед великої тиші своєї останньої ночі...

Тоді він бився в груди і щиро повторював: “Мій Боже, прощення!

Я хочу померти, щоб у всьому сповнити Твою святу волю”.

Біля півночі він попросив трохи води. Саверіо пішов по воду. Коли повернувся, вмираючий звернувся до нього і застогнав. Це був його останній подих.

Саме почався день 16 жовтня 1755 року. Закінчилася містерія любові і ласки. Усе це тривало двадцять дев’ять років, шість місяців і десять днів.

На світанку паламар Карміне Сантаніелло почав бити в похоронні дзвони, але з дзвіниці доносився величезний радісний дзвін.

– Брате, ви помиляєтесь. Ви повинні дзвонити за померлим!

– Так, але я не володію своїми руками, ними керує вища сила! І дзвони лунали радісно, долинаючи до підніжжя гір, а луна відповідала їм радісним “алилуя”.

ДЕВ’ЯТНИЦЯ МАТЕРІ, ЯКА ОЧІКУЄ ДИТИНУ

Перший день

Святий Герарде, усе твоє життя було сповнене любові і шани до твоєї земної матері. Ти любив її такою, якою вона була, і був вдячний їй за все.

Тепер, коли я стаю матір’ю, доручаю тобі свою земну матір. Випроси для неї ласку за все, що вона дала мені. Вона прийняла моє життя, як дар, і вирішила привести мене на світ. Вона навчила мене розуміти слово “мама”. Вона виховала мене, знала, як мене підбадьорити, втішити, чим зарадити, оберігала мене від зла і вчила робити добро. Прошу тебе, випроси для мене прощення, щоб я їй пробачила, якщо вона колись мене скривдила або показала поганий приклад.

Випроси для неї благословення, щоб вона розвинула до кінця своє материнство: і як мати, і як бабуса.

Другий день

Святий Герарде, ти змалечку розумів покликання жінки стати матір’ю. І мене Бог наділив даром материнства, що дає зміст моєму життю. Твоє чуйне серце допомагало жінкам знайти своє призначення у материнстві. Я прошу тебе за тих матерів, котрих принижено і недооцінено, за тих, які шукають сенс свого життя у праці, кар’єрі, освіті, забуваючи при цьому про своє справжнє покликання, яке лише одне може зробити наше життя по-справжньому щасливим і наповнити його змістом.

Третій день

Святий Герарде, ти все своє життя присвятив служінню Богові. Випроси мені дар, щоб я могла з любов’ю служити життю, яке щойно зачалось в мені. Допоможи мені віддячити Богові за це нове життя, за те, що можу причинитися до його справи творіння, що можу відчувати Боже звершення у своєму лоні, коли Він створює нову людину, єдину і неповторну на цій землі. Хіба ж це не диво Божої любові і мудрості? Допмагай іншим матерям, які дізналися, що у їхньому лоні зачатє нове життя. І навіть, коли це важко прийняти, нехай їм додає сил думка про те, що Бог безмірно радий кожному новому життю і від першої хвилини оберігає його, і огортає Своєю любов’ю і ніжністю.

Четвертий день

Святий Герарде, ти давав благословення і щастя багатьом жінкам, особливо вагітним. Опікуйся мною впродовж усіх дев'яти місяців вагітності, щоб мене Бог оберіг від різних захворювань, нещасть і небезпек тілесних та душевних. Випроси, щоб цей благословенний час був для мене часом радості та очікування народження дитяти. Віддаю твоєму заступництву час моїх пологів, лікаря, увесь медичний персонал, щоб вони були сповнені Божої мудрості, терпеливості і любові. Проси за мене, щоб я прийняла страждання, щоб з них з'явилася радість народження нового життя. Особливо прошу тебе заопікуватися матерями, котрі народили скалічених або хворих дітей. Випроси для них в Бога силу, спокій і радість. Нехай Бог дасть їм Свій погляд на цю ситуацію і відкриє Свої наміри щодо цього дитяти. Нехай вони мають переконливу віру в те, що Бог любить їх, бажає для них всього найкращого. Ті, хто люблять Бога, заслуговують на добро.

П'ятий день

Святий Герарде, ти любив дітей і вбачав у них Ісуса. Ввіряю твоїй опіці дитя, що росте в мені. Ти знаєш, які небезпеки чигають на тілесне і душевне здоров'я дітей, які приходять на світ. Ми, тут на землі, не можемо знати і зрозуміти, що діти все успадковують від своїх батьків. Через тебе ввіряю усе це оздоровчій силі Христа.

Ми самі зранені, тому зранюємо інших, і будемо й надалі їх зранювати.

Спочатку, Ісусе, ввіряємо Тобі час, коли зранили наших дітей. Лише Ти можеш бути найближчий кожній людині і найкраще зрозуміти її. Зціли кожну людину у її найглибшій сутності. Дай нам, батькам: силу терпляче зносити усі хвороби наших дітей, і прослався у них.

Шостий день

Святий Герарде, ти був вдячний своїй матері за все те добро, в якому вона тебе з любов'ю виховала. Вона брала участь у твоєму житті з самого малечку, вона вплинула і на твоє монаше покликання. Випроси ж мудрість, любов і терпеливість, щоб навчитися такому вмінню: мені Господь посилає дитя, яке я повинна підготувати до життя, навчити молитися і добре сформувати його характер. Допоможи мені присвятити дитяті час, що йому належать, особливо перших три роки, які є основою. Випроси для мене чуйність, щоб могла я відчувати його бажання, потреби, щоб могла втішити його, підбадьорити чи покарати. Допоможи, щоб ми з чоловіком не сперечалися, коли дитя з'явиться на світ, щоб ми разом допомагали йому дійти до мети, яку визначив для нього Бог. Я доручаю тобі матерів, які ухиляються від відповідальності за виховання своїх дітей. Випроси їм мудрість серця і допоможи зрозуміти красу материнства, адже у ній – сенс життя.

Сьомий день

Святий Герарде, твоя святість є доказом того, що і ти, і твоя мати виконували Божу волю. Ти сам знаєш, що життя кожної людини, яким коротким воно б не було, має визначене місце у Божому плані. Охороняй мене, мого чоловіка, усю мою сім'ю, а особливо – наше дитя, яке повинно народитися. Воно стане Божим дитям і буде називати Бога своїм Отцем. Охрестившись, воно візьме на себе обов'язок бути помічником Всевишнього. Заопікуйся нами, батьками, щоб ми йому допомагали, а не перешкоджали у цьому його покликанні. Випроси Отця, щоб зіслав на нас Духа Святого, який завжди допомагатиме нам виховувати і скеровувати наших дітей. Випроси для нас покору, щоб ми змогли прийняти Божі плани разом з нашим дитям, навіть коли це не буде узгоджуватися з нашими бажаннями.

Восьмий день

Святий Герарде, ти добре знав, як терпіти злидні, бути вбогим. Ти був чуйний до таких самих убогих, як і ти сам, і міг поділитися з іншими тим дріб'язком, який мав. Випроси нам духа відвертості, щоб ми могли правильно визначати життєві цінності, щоб наше життя не стало постійною гонитвою за посадами і маєтками. Навчи нас ввіряти Богові свої турботи про матеріальне благо нашої сім'ї. Особливо заопікуйся нами тоді, коли ми відчуватимемо нестатки, щоб такі ситуації не відвернули нас від Бога, а навпаки, щоб ми вірили, що Він може про все потурбуватися. Благослови всю нашу працю і зусилля на благо нашої сім'ї, наших дітей. Випроси нам вдячність серця стосовно всіх наших благодійників. Віддаємо під твою опіку сім'ї, що живуть в біді, батьки яких не мають роботи або залежні від алкоголю.

Опікуйся і багатими сім'ями, щоб вони були щедрими до тих, які терплять злидні.

Дев'ятий день

Святий Герарде, усе своє життя ти вшановував Діву Марію як свою Небесну Матір. Усі свої кроки ти віддавав її опіці. Вона супроводжувала тебе на всіх твоїх шляхах, щоб ти не робив, Вона завжди була готова допомогти тобі. Не припиняй опікуватися мною як матір'ю. Навколо нас стільки спотворених зразків материнства, що дуже важко визначити, яким повинен бути справжній ідеал. Допоможи мені усім серцем побачити Марію як ідеал материнства, жінки. Випроси мені таку ласку, покору і віру, яку мала Вона. Допомагай усім матерям вчитися у Марії справжньому материнству. Нехай твоя і наша Небесна Мати приведе мене, моє дитя і всю мою сім'ю до Свого Сина Ісуса, щоб ми навіки могли радіти на Небесах.

Молитва

Святий Герарде, великий охоронцю родин, просимо тебе, щоб ти заопікувався усіма батьками, щоб вони віднайшли справжню ласку для життя. Нехай вони

виховують своїх дітей в Божій ласці і ведуть їх до пізнання Бога. Просимо тебе за тих, які вбивають ненароджених дітей і тим самим зневажають гідність батьківства та материнства. Випроси їм дар збагнути, що їхній шлях помилковий, щоб вони знову стали поважати святість християнського сімейного життя.

Боже, наш люблячий Отче, Ти оживляєш увесь світ, благослови і освяти людську любов і життєдайну любов батьків і матерів. Нехай Твоя любов сповнить серця всіх родин, щоб вони могли радіти спокою і щастю, які обіцяв Ти нам у Своему Синові Ісусові Христові, нашому Господеві.

ДЕВ'ЯТНИЦЯ ЗА РОДИНИ

Святий Герарде, опікуне родинного життя, заступнику матерів, просимо тебе, згуртуй усі родини. Наші потреби дуже великі, чимало є людей самотніх і нещасних. Родинне життя з усіх боків повниться небезпеками. Просимо тебе, поклопочися за нас у нашого Небесного Отця.

Перший день

Отче Небесний, просимо Тебе за усіх матерів: нехай вони збагнуть гідність свого материнства. Підбадьорюй пригнічених у розпачі і стражданнях. Даруй їм силу любити і берегти свої сім'ї. Дозволь, щоб вони обгорнули своєю любов'ю тих, кого Ти їм посилаєш. Просимо і за матерів, котрі самотужки піклуються про своїх дітей. Допоможи їм подолати самотність. Нехай їм завжди вистачає любові і підтримки людей, з якими вони живуть.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого.

Другий день

Отче Небесний, просимо Тебе за всіх батьків. Нехай вони збагнуть свій родинний обов'язок. Нехай усвідомлять свою велику відповідальність, гідність особистого прикладу, яким створюють у своїх дітей образ люблячого Небесного Отця. Нехай вони не вбачають у собі лише “забезпечувальників”, а щонайменше – джерело невичерпної сили і чуйності.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого.

Третій день

Отче Небесний, просимо Тебе за всіх новонароджених. Їхня невинність і свіжість є джерелом щастя на світі. Нехай вони збережуть її і при своєму дозріванні. Особливо просимо за безпритульних і тих, які живуть у злиднях. Нехай вони знайдуть щирість і безпечність, якої так потребують.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого.

Четвертий день

Отче Небесний, просимо Тебе за дозріваючу молодь. Нехай вона не втратить відваги, і нехай не зашкодять їй помилки і нестатки батьків та середовища, у якому вона зросла. Допоможи їй зрости розумною, співчутливою, щоб вона щоразу краще усвідомлювала Твою присутність, потреби інших.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого.

П'ятий день

Отче Небесний! Просимо Тебе за сім'ї, в яких є хворі. Просимо за тих, які вже терплять багато років і за тих, які усвідомлюють свій обов'язок служити їм. Даруй їм силу, коли вони стомлені, додай їм сили, коли вони переможені сумом або почуттям спустошеності. Нехай люди навколо них зажди усвідомлять їхні потреби.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого.

Шостий день

Отче Небесний! Просимо Тебе за старих батьків. Нехай вони пізнають здатність збагатити сімейне життя. Нехай їх не переможе фізична слабкість, бо й надалі вони зможуть допомагати своїй сім'ї у багатьох проблемах. Утіш тих, хто відчуває себе самотнім, зайвим і непотрібним. Дай нам бути чуйними до їхніх потреб.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого.

Сьомий день

Отче Небесний! Просимо Тебе за всіх, хто допомагає сім'ям. Просимо за родичів, вчителів, лікарів, вихователів, священників і монахів. Додай їм відваги у їхній праці, особливо тоді, коли вони відчувають, що дуже мало можуть зробити у важких ситуаціях. Нехай сім'ї, яким вони допомагають, оцінять їхню працю і допомогу.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого.

Восьмий день

Отче Небесний! Просимо Тебе, щоб Ти почув молитви тих, хто тужить за дітьми. Ти створив усе з любові. Дай, щоб й їхня любов була плідною. Просимо тебе, нехай вони не озлобляться у розчаруваннях, особливо, коли бачать, як інші зневажають життя. Допоможи мені, коли я не можу мати дитя, знайти інші шляхи, щоб наповнити дар свого батьківства.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого.

Дев'ятий день

Отче Небесний! Просимо Тебе за всі сім'ї. Ти знаєш труднощі, які ми переживаємо. Дай нам ласку, щоб кожен в молодому чи похилому віці, навчився любити і розуміти іншого, і усвідомив свій родинний обов'язок. Допоможи родинам у їхніх труднощах. Нехай вони не втратять відваги. Нехай відчують Твою любовну опіку, коли найбільше цього потребуватимуть. Нехай стануть причетними до радісного спокою і безпеки, які випливають з Твоєї любові.

Просимо Тебе про це через Христа, Господа нашого. Святий Герарде, вірний слуга Божий, ти в своєму житті брав приклад з нашого Спасителя. Тому через твоє заступництво Бог зіслав багато ласк. Заступися за нас, щоб ми одержали необхідну ласку. Допоможи нам, щоб ми пізнали її. Амінь.

Молитва батьків

Господи, зроби мене найкращим батьком. Навчи мене розуміти моїх дітей, терпляче вислуховувати і з любов'ю відповідати на їхні запитання. Не допусти, щоб я коли-небудь сперечався з ними. Зроби мене таким ввічливим, яким лише Ти хотів би, щоб вони були до мене. Дай мені відвагу визнати свої гріхи супроти моїх дітей і попросити у них прощення, коли знаю, чим їх образив... Допоможи мені рости з моїм дітьми, поводитися з ними відповідно до їхнього віку, але щоб я від них не чекав осуду, і зроби з них повноцінних людей. Не дозволяй мені позбавити їх можливості дозрівати, мислити, вибирати і вирішувати.